



27.november 2019

Planstrategi for nye Kristiansand 2019-2023

Hvilke planer trenger vi?



Innholdsfortegnelse

side

Innhold

1. Innledning.....	3
2. Nye Kristiansand - Norges beste kommune.....	4
3. Plansystem og planarbeid i nye Kristiansand	5
3.1 Planlegging som del av kommunens styringssystem	5
3.2 Bedre system og struktur for tematisk samfunnsplanlegging	7
3.3 Medvirkningsstrategi for planarbeid.....	9
4. Planstatus i Kristiansand, Søgne og Songdalen	10
5. Rammer for planleggingen	12
6. Nye Kristiansands utfordringsbilde	14
7. Prioritering av nye Kristiansands planbehov	19
8. Behov for felles kommuneplan for nye Kristiansand	20
8.1 Kommuneplan for nye Kristiansand anbefales utarbeidet i to faser	20
8.2 Plan for kommuneplanarbeidet 2019 -2022	21
Ny samfunnsdel med overordnet arealstrategi.....	21
Ny arealdel bygger på ny samfunnsdel	24
9. Andre områder med planleggingsbehov	25
9.1 En kvalitetsbevisst og inkluderende kommune.....	25
9.2 En attraktiv og utadvendt kommune	29
9.3 En nasjonalt ledende og internasjonalt orientert kommune.....	30
9.4 En veldrevet og utviklingsorientert kommune.....	31
10. Planstrategi for nye Kristiansand 2019-2023	33
Planbehovet for nye Kristiansand for 2019-2023 er oppsummert i følgende planprogram:	33
10.1 Kommuneplanarbeid for nye Kristiansand.....	33
10.2 Samlet program for planlegging i nye Kristiansand.....	34
Vedlegg 1 Regionale planer pr. september 2018.....	38
Vedlegg 2 Vedtak i Kristiansand bystyre 27.11.2019	40

Behandlet:

Fellesnemnda (Søgne, Songdalen og Kristiansand) [5.3.2019](#)

Songdalen kommunestyre [20.3.2019](#)

Gamle Kristiansand bystyre [20.3.2019](#)

Søgne kommunestyre [28.3.2019](#) og [25.4.2019](#)

Vedtatt:

Nytt bystyre Kristiansand tilsluttet seg forslaget med et tillegg , [27.11.2019](#)

1. Innledning

Kommunal planstrategi er et verktøy for bystyret/kommunestyret til å drøfte og prioritere planoppgaver på overordna nivå i bystyre/kommunestyreperioden (PBL. § 10-1).

Planstrategien har ingen direkte rettsvirkning verken for kommunene eller andre. Den er ikke en plan, men dette er en arena for å drøfte utviklingstrekk og planbehov. Planleggingen skal være behovsstyrt og ikke gjøres mer omfattende enn nødvendig, og være tilpasset kommunens situasjon og utfordringer. Kommunen skal ta hensyn til nasjonale og regionale føringer i arbeidet og innhente synspunkter fra nabokommuner og statlige og regionale organer.



Planstrategien skal vedtas av kommunestyret senest ett år etter at det nye kommunestyret er konstituert. Ved behandlingen av planstrategien skal kommunestyret ta stilling til om gjeldende kommuneplan eller deler av denne skal revideres. I tillegg oppfordres kommunene til å vurdere øvrig planbehov.

I tråd med Kommunal- og moderniseringsdepartementets (KMD) anbefaling har de tre kommunene som inngår i ny kommune fra 1.1.2020 vedtatt å samordne planbehovet med hjemmel i PBL. § 9-1, før ny kommune formelt trer i kraft. Endelig planstrategi er fremmet for de tre tidligere kommunestyrene etter innstilling fra Fellesnemnda (jf. PBL. § 9-3).

Planstrategien er enstemmig vedtatt i Songdalen kommunestyre 20.3.2019, Kristiansand bystyre 20.3.2019 og Søgne kommunestyre 28.03.2019 og 25.4.2019. Planstrategien ble lagt fram for stadfesting for bystyret for ny kommune 27.11.2019. De tilsluttet seg vedtaket i de tre kommunene med et tillegg vedrørende kriminalforebyggende plan.

Planstrategien drøfter behovet og foreslår en plan for hvordan en bør arbeide med kommuneplan for nye Kristiansand. I tillegg viser planstrategien planbehov for hele bystyreperioden for nye Kristiansand med fastsatt prioritering av oppgavene for 2019 og 2020. Dette er avstemt mot andre viktige oppgaver i oppstartfasen av ny kommune.

Planoppgaver etter 2020 er forutsatt en nærmere prioritering og avstemming av det nye bystyret. Prioritering foreslås å inngå som del av nye Kristiansands handlings- og økonomiplan for 2021-2024.

Revisjon av eldre planer, eller utarbeidelse av nye planer krever mye ressurser, både med hensyn til bruk av ansatte og kostnader knyttet til planprosessen. Det er ekstra krevende å gjøre dette parallelt med bygging av ny kommunen. Samtidig vil felles planarbeid også kunne være et nødvendig og godt verktøy for å utvikle den nye kommunen.

2.Nye Kristiansand - Norges beste kommune.

Mål og visjoner for ny kommune

Fellesnemnda har vedtatt følgende visjon for prosessen for å bygge nye Kristiansand:

«Nye Kristiansand skal bli Norges beste kommune, og skal være en kommune som innbyggere, ansatte, folkevalgte og næringsliv er stolte av å jobbe, virke og bo i».

Nye Kristiansand har som målsetting å bli:

- En kvalitetsbevisst og inkluderende kommune
- En attraktiv og utadvendt kommune
- En nasjonalt ledende og internasjonalt orientert kommune
- En veldreven og utviklingsorientert kommune

Målene er avgrenset til å gjelde den nye kommuneorganisasjonen som skal etableres, og ikke kommunen som samfunnsutvikler. Visjon og mål for kommunen som samfunnsutvikler skal utformes i første kommuneplan.

Planstrategiens funksjon og avgrensing

Ved sammenslåing av kommuner vil det være behov for å utarbeide nye planer som er tilpasset forutsetninger og mål for den nye kommunen. Planstrategien for nye Kristiansand bygger på vedtatte planstrategier i de tre kommunene Søgne, Songdalen og Kristiansand fra 2016. Den forteller hvilke overordnede strategiske grep og planer nye Kristiansand må prioritere for å sikre en forutsigbar forvaltning og tjenesteyting og for å nå målene for ny kommune.

Mandat for delprosjekt Planstrategi avgrenser arbeidet slik:

- Lage forslag til hvordan nye Kristiansand skal utarbeide ny samfunnsdel og arealdel
- Gi en prioritert liste over overordnede planer med tidsplan for oppstart og ferdigstillelse.
- Oversikt og prioritering av felles planarbeid i nye Kristiansand skal være basert på kartlegging og prioriteringer i programmet nye Kristiansand
- Planstrategien skal ikke omhandle planbehov på nivå under kommuneplanens arealdel. Dette planbehovet vurderes i den innledende og forberedende kartleggingsfase for ny arealdel.

Føringer for plansystem og medvirkning i planarbeid

Planstrategien utarbeides for første gang for nye Kristiansand og inneholder derfor en beskrivelse av hvordan plansystemet for nye Kristiansand skal være med definisjoner av plantyper, beskrivelser av rutiner, inkludert medvirkningsstrategi for planarbeid.

Kristiansand (og Søgne og Songdalen) har deltatt i KS-storbyforskningsprosjekt om storbyenes samfunnsplanlegging. Sluttrapporten viser at det er et potensiale for å utvikle bedre system, strukturen og en mer konsistent og entydig bruk av ulike planbegrep for samfunnsplanleggingen på tema- og sektornivå.

Politisk prosjektgruppes sluttrapport om nærdemokratiske ordninger og tiltak som kan fremme innbyggerinvolvering i nye Kristiansand kommer med anbefalinger for medvirkning i planer og flere forslag til å bedre dialogen med innbyggerne som er relevante også for planarbeid.

Anbefalinger fra disse rapportene er lagt til grunn for plansystemet for nye Kristiansand.

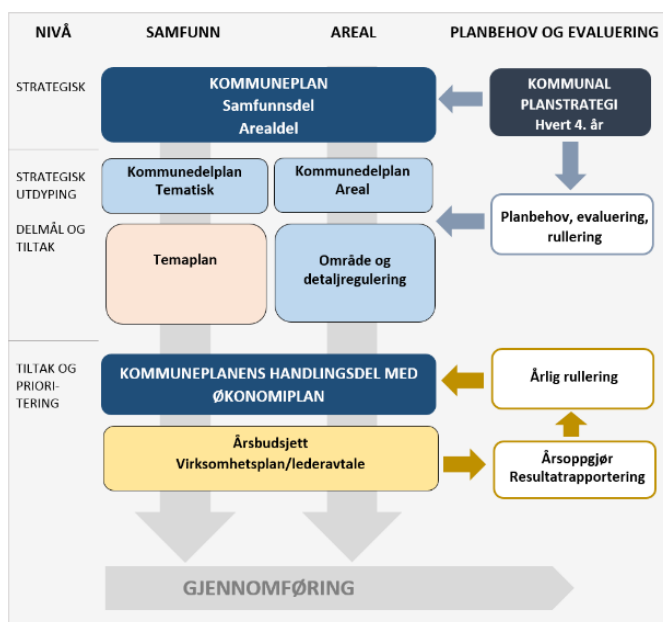
3. Plansystem og planarbeid i nye Kristiansand

Kommunal planstrategi for nye Kristiansand bygger videre på erfaringer og etablerte styringssystem og praksis i de tre kommunene. I tillegg vektlegges funn og anbefalinger i KS-storbyforskningsprosjekt om storbyenes samfunnsplanlegging.

3.1 Planlegging som del av kommunens styringssystem

Kommunal planstrategi vurderer kommunene sitt planbehov og vedtas hvert 4. år.

Figuren nedenfor gir en oversikt over planene som inngår i kommunenes plan- og styringssystem:



Figur 1: Kommunens plan- og styringssystem. Kilde: Asplan Viak AS

Kommuneplanen er det øverste styringsdokumentet i kommunen og kommunens viktigste overordnede plan. Den gir langsiktige rammer for utvikling av kommunesamfunnet som helhet og forvaltningen av arealressursene i et 10-12 års perspektiv. Den består av en samfunnsdel, en arealdel og kommuneplanens fireårige handlingsdel. Den skal gi retning til utviklingen, og andre planer skal bidra til å gjennomføre målene den setter. Kommuneplanen er førende for mer detaljerte planer og budsjetter. Et viktig prinsipp er at det skal være sterke koblinger mellom samfunnsdel og arealdel og samfunnsdel og oppfølgende handlingsdel og økonomiplan.

Kommuneplanens samfunnsdel er i plan- og bygningslovens §11-2 instituert som kommunens viktigste overordnede, strategiske og samordnede plan. Samfunnsdelen har en viktig rolle som verktøy for bedre og mer helhetlig planlegging for en bærekraftig samfunnsutvikling, strategisk styring, politisk styring og medvirkning. Den viser ønsket utvikling av byen, kommunens langsiktige mål og strategier og hvilke utfordringer og muligheter vi står overfor.

Kommuneplanens arealdel omfatter hele kommunen. Den er juridisk bindende og styrer den langsiktige arealutviklingen. Arealdelen skal sikre at arealbruken i kommunen bidrar til å nå/bygger opp under mål og strategier i samfunnsdelen. Arealdelen består av planbeskrivelse, retningslinjer for

saksbehandling og plankart med utfyllende bestemmelser. Den er styrende for mer detaljerte arealplaner og utbyggingstiltak.

Kommuneplanens handlingsdel er en plan for gjennomføring av kommuneplanens samfunnsdel, kommunedelplaner og eventuelt andre planer. Handlingsdelen skal vise hva kommunen vil prioritere de fire neste budsjettårene for å nå kommuneplanens mål. Den er et styringsdokument for kommunens løpende virksomhet og gir konkrete prioriteringer for sektorene og rulleres årlig.

Økonomiplanen skal omfatte hele kommunens virksomhet og gi en realistisk oversikt over sannsynlige inntekter, forventede utgifter og prioriterte oppgaver (Kommuneloven § 44). Økonomiplanen skal omfatte minst en 4-års periode, og revideres årlig.

Årsbudsjett er en bindende plan for kommunens midler og anvendelse av disse i budsjettåret (Kommuneloven § 45). Årsbudsjettet skal konkretisere økonomiplanen og gjelder hele kommunens virksomhet. Årsbudsjettet er inndelt i en driftsdel og en investeringsdel og revideres årlig.

Handlings- og økonomiplan vil samle både kommuneplanens handlingsdel, 4-årig økonomiplan og årsbudsjett i ett og samme dokument. Kommuneloven av 7.juni 2018 forsterker koblingen mellom kommuneplanens samfunnsdel og økonomiplan. Handlings- og økonomiplanen viser hvordan kommunalområdene skal følge opp kommuneplanen. I tillegg inneholder det et plan- og utredningsprogram som følger opp planstrategien med endelig prioritering av når planoppgavene skal gjøres, samt tildeling av ressurser.

Kommunedelplaner kan utarbeides for bestemte områder (areal), tema eller virksomhetsområder. De skal følge opp utvalgte mål i kommuneplanens samfunnsdel eller konkretisere arealbruken for et avgrenset geografisk område. De har samme juridiske status som kommuneplanen og det er krav om å følge plan- og bygningslovens bestemmelser om planprogram og planprosess. Det er i tillegg krav om å ha en handlingsplan med årlig rullering.

Reguleringsplan er en arealplan for et avgrenset område. Planen består av et arealkart med tilhørende bestemmelser som angir bruk, vern og utforming av arealer og fysiske omgivelser. Alle forslag til planer etter loven skal ved offentlig ettersyn ha en planbeskrivelse som beskriver planens formål, hovedinnhold og virkninger, samt planens forhold til rammer og retningslinjer som gjelder for området. Reguleringsplan kan utformes som *områderegulering* eller *detaljregulering*:

Områderegulering er en kommunal reguleringsplan som brukes der det er krav om slik plan i kommuneplanen, eller kommunen finner at det er behov for å gi mer detaljerte områdevis avklaringer av arealbruken. Dette er nyttig når det er behov for å fastsette overordnede strukturer i områder, som bygges ut gjennom små, private detaljreguleringer. Områderegulering utarbeides av kommunen. Kommunen kan likevel overlate til andre myndigheter og private å utarbeide forslag til områderegulering.

Detaljregulering er en detaljert reguleringsplan for et begrenset område, og er ofte knyttet til konkrete utbyggingsprosjekter. Både kommunen og private kan utarbeide detaljregulering, men disse utarbeides som oftest av private aktører.

3.2 Bedre system og struktur for tematisk samfunnsplanlegging

Definisjoner og behandling av temaplaner

I tillegg til kommuneplan, økonomiplan og arealplaner utarbeider kommunen en rekke plandokumenter, som temaplaner, handlingsplaner, ulike strategidokumenter, behovsplaner og utredninger. Disse planene omhandler tema der det vurderes mer hensiktsmessig at disse fremmes uten omfattende prosesskrav etter plan- og bygningslovens bestemmelser. Dette kan være hensiktsmessig der tema, interessegrupper og medaktører er klart begrenset og definerte. Planene inneholder mer detaljert planlegging for et fagområde eller et eller flere virksomhetsområder eller følger opp og utdyper overordnede mål og satsinger i kommuneplanen. Gjennom arbeid på tvers av virksomhetsområder kan kommunen bedre ressursbruken og utnytte felles kompetanse i kommunen.

For noen samfunnstema vil det være behov for en overordnet strategi og flere underliggende temaplaner og handlingsplaner, for andre kun en temaplan eller direkte oppfølging gjennom handlingsplaner.

I tillegg har bruk av meldinger blitt et nyttig verktøy for politisk debatt om kompliserte samfunnsutfordringer.

Det er viktig å ha klare definisjoner og for å kunne ha system og effektivitet i samfunnsplanleggingen på tema- og virksomhetsnivå. En mer entydig definisjon av plantyper kan gi mer effektivitet i planprosesser og lette diskusjonene omkring hva slags planverktøy som er det mest nyttige grepet for å løse den aktuelle utfordringen.

Følgende definisjoner legges til grunn for planlegging i nye Kristiansand:

- *Melding* brukes når kommunen vil *drøfte og belyse* en sak innenfor enkelte fagområder som er viktig for utvikling av kommunen, uten at det knyttes til forslag til mål, strategier eller tiltak.
- *Strategi* skiller seg fra plan ved at den ikke har tiltak. Strategiene vil normalt være mer overordnet enn temaplaner fordi de ikke utvikler tiltak og skal vise retning for ønsket utvikling.
- *Temaplan* er det mest omfattende planverktøyet, og skal både ha mål og tiltak, og kan ha strategier og/eller satsingsområder. Temaplan vil gjennom å definere tiltak ha mer direkte økonomiske konsekvenser enn strategiene.
- *Handlingsplan* er definert som en plan som bare omhandler tiltak for oppfølging av en vedtatt strategi eller plan, eller deler av disse. Eller det kan gjelde oppfølging av samfunnsområder der utfordringer og mål er klarlagt gjennom politiske vedtak eller andre overordnede føringer, f.eks. kommuneplanens samfunnsdel eller deler av denne.

Handlingsplaner vil derfor i hovedsak vedtas av hovedutvalg eller formannskap. Enkelte handlingsplaner som skolebehovsplanen og barnehageplanen revideres årlig som del av handlings- og økonomiplanprosessen



Figur 2. Definisjoner ved bruk av samfunnsplaner og meldinger på tema- og virksomhetsnivå. Kilde Storbyens samfunnsplanlegging, sluttrapport 30.8.2018. KS-storbyforskning. Asplan Viak

Utfordringsbildet for kommunen skal utarbeides årlig. Det tar for seg status og utviklingstrekk for viktige tema innenfor samfunns- og arealutvikling. Utfordringsbildet gjøres tilgjengelig og er bakgrunnsdokument for handlings- og økonomiplanen, kommunal planstrategi og kommunens overordnede planarbeid. Hvert 4. år, i forkant av arbeid med kommunal planstrategi, skal dokumentet inneholde en oppdatert folkehelseoversikt slik Folkehelseloven §§5 og 6 stiller krav om.

Organisering av planarbeid

Planarbeid i nye Kristiansand organiseres som prosjekt. Planarbeidet skal følge en fast bestillingsrutine som klargjør hvilken plantype og styringsprosess og ansvarlinjer som skal gjelde for planarbeidet. Dette utdypes i egen prosjektbeskrivelse der mandat, organisering og ressursbruk blir avklart samt hvordan/ hvem som skal følge opp planene etter vedtak i bystyret.

Oppfølging og gjennomføring av planer

For å sikre bærekraftig kommunal økonomi og at planer får reell betydning, er det avgjørende at kommunen har system som sikrer økonomisk inndekning. Dette gjelder både rutiner for hvordan planoppgaver blir prioritert, og hvordan tiltak og ressursbruk blir prioritert i kommunens økonomiplan eller annen finansiering. Et viktig moment, uavhengig av prosess og planform, er derfor at tiltak som foreslås i de ulike tema- og handlingsplaner ikke er endelig prioritert før de inngår i kommunens handlings- og økonomiplan.

Erfaringsmessig kan det være krevende å integrere tematiske handlingsplaner i handlings- og økonomiplanen i ettertid. Det er derfor ønskelig at mål og strategier i vedtatte temaplaner følges direkte opp i årlig handlings- og økonomiplanarbeid. Dette sikrer at det settes av ressurser til oppfølgingen av vedtatte planer.

Planoppgaver som er prioritert i kommunal planstrategi får endelig prioritering og tildeling av ressurser gjennom et oppfølgende planprogram som inngår i årlig handlings- og økonomiplan.

Lett tilgjengelige informasjon om kommunes planer

Nye Kristiansand skal kjennetegnet av åpenhet og transparens i både administrative og politiske prosesser, slik at innbyggerne kan følge med på hva som bestemmes og hvorfor. Det foreslås å utvikle en nettside for nye Kristiansand der alle planer gjøres tilgjengelig så snart de er vedtatt. Nettsiden skal vise planer i et tydelig planhierarki som gjør det lett for publikum og andre brukere å

finne fram og se hvordan de ulike plandokumentene henger sammen. I tillegg skal en ta kommunens kommunikasjonskanaler aktivt i bruk under hele planprosessen.

3.3 Medvirkningsstrategi for planarbeid

Fellesnemndas føringer om dialog og medvirkning, samskaping og åpenhet i beslutningsprosesser, samt framlagt rapport fra politisk gruppe om nærdemokratiske ordninger, gir føringer for kommunens planarbeid.

God by- og stedsutvikling handler mye om å bygge videre på de kvalitetene som allerede er der. Inngående lokalkunnskap er dermed grunnleggende for å identifisere elementer som fungerer, eller har viktige identitetsskapende potensial. Slik kunnskap må innhentes gjennom aktiv dialog. Dette gjelder ikke bare for by- og stedsutvikling. Ved å gi plass til både eksisterende og fremtidige brukeres synspunkt og historier i utviklingsprosessen i kommunens ulike planprosesser legger man fundamentet for eierskap hos de som er berørt og øker dermed sjansen for et vellykket resultat innen stedsutvikling og annen samfunns- og tjenesteutvikling.

Ulike arenaer for samskaping kan gi plass til lokale ressurser og legge grunnlag for utvikling av bylivsgenererende tjenester, tiltak, funksjoner og sambruksløsninger som ikke nødvendigvis vokser ut av en tradisjonell planprosess.

Oppgaveutvalg er en politisk arbeidsform hvor lokalpolitikere samarbeider med innbyggere, samarbeidspartnere og ulike interessenter, om å utvikle ny politikk, lage forslag til strategier og tiltak. Dette er en rådgivende medvirkningsform som skal benyttes i nye Kristiansand og kan prøves ut for egnede planoppgaver.

Følgende strategi skal legges til grunn for kommunes planarbeid:

- Det skal legges til rette for tidlig involvering i kommunens planprosesser. Plan for medvirkning skal avklares i prosjektplan og/eller planprogram.
- Det skal være et særlig fokus på hvordan en kan legge til rette for å gi svakere stemmer. mer kraft i samfunnsutviklingen. Barn og unge stemmer skal ha et særlig fokus.
- Innovative og kreative medvirkningsmetoder skal tas i bruk i arbeidet med kommunens overordnede styringsdokumenter og øvrig planarbeid.
- Kommunen prøver ut ulike arenaer for samskaping i samarbeid med frivillige organisasjoner, andre aktører og kommuner.
- Kommunens innbyggertorg skal benyttes som sentrale møte- og kontaktpunkter i kommunens planarbeid. I tillegg skal etablerte arenaer og møteplasser der kommunen møter innbyggere, næringsliv, institusjoner og organisasjoner brukes aktivt.

4. Planstatus i Kristiansand, Søgne og Songdalen

Kommuneplanstatus

De tre kommunene er i tre ulike faser når det gjelder kommuneplanens status:

- **Søgne** kommune har en nylig vedtatt samfunnsdel fra juni 2018. Forslag til ny arealdel er under arbeid og var på høring i september 2018.
- **Songdalen** kommune har en gammel kommuneplan fra september 2012. Revisjon av både samfunnsdel og arealdel har vært utsatt i påvente av etablering av nye Kristiansand.
- **Kristiansand** har en ny samfunnsdel med overordnet arealstrategi vedtatt september 2017. Gjeldende arealdel er fra juni og september 2011. Revisjon av arealdelen ble utsatt i påvente av å se dette arbeidet i sammenheng med de andre kommunene i nye Kristiansand.

Kommuneplanenes samfunnsdeler

De nye samfunnsplanene for Søgne og Kristiansand er kortfattede dokumenter med en tydelig visjon og få, tverrsektorielle satsingsområder med tydelige mål og strategier. Songdalen sin samfunnsdel har også en tydelig visjon og få hovedsatsinger, men dokumentet har en mer omfattende målstruktur siden disse i tillegg brytes ned på kommunens tre roller som samfunnsutvikler, tjenesteleverandør og kommunens rolle som organisasjon og arbeidsgiver.

Søgne og Songdalen sine samfunnsdeler inneholder mer detaljerte mål og strategier for kommunen som organisasjon enn samfunnsdelen til Kristiansand, som beskriver dette på overordnet nivå.

Kristiansands samfunnsdel inneholder også en overordnet arealstrategi på 2 sider som viser hvordan samfunnsdelens mål og satsinger gir overordnede føringer for kommunens fysiske utvikling i et langsiktig perspektiv. Hovedgrepene er vist som en prinsippskisse og utdypet i overordnede strategier og retningslinjer.

	Søgne	Songdalen	Kristiansand
Visjon:	<i>Handling og utvikling gjennom nærhet og trivsel</i>	<i>Songdalen for livskvalitet - et mål om trygghet og trivsel for alle</i>	<i>En skapende by med ambisjoner</i>
Satsinger:	<ul style="list-style-type: none"> • Søgne- kommunen hvor vi tar vare på hverandre • Søgne- kommunen det er godt å vokse opp i • Søgne kommune – en attraktiv arbeidsplass 	<ul style="list-style-type: none"> • Utvikling • Levekår • Kultur 	<ul style="list-style-type: none"> • Samskaping som drivkraft • Kompetanse for verdiskaping • Deltagelse og tilhørighet • Byvekst med kvalitet
Arealstrategi:			En kompakt by ved sjøen

Kommuneplanenes arealdeler

Siden arealdelene har så ulik alder i de tre kommunene innebærer dette at arealpolitikken i de tre delene av den nye kommunen er forskjellig når det gjelder oppdateringer, tilpasning til nye føringer for arealpolitikken og demografisk utvikling.

Detaljeringsnivået på plankart og bestemmelser er likt i alle kommuneplanene. Kommunene har valgt å ta i bruk underformål til bebyggelse og anlegg. Søgne og Songdalen har lagt til rette for spredt boligbygging i LNF-områdene i et større omfang enn Kristiansand kommune. Alle tre kommunene har avsatt hensynssoner i plankartet. Det er også stort samsvar i bestemmelser. Kun Kristiansand kommune har fastsatt parkeringsbestemmelser med maksimum antall p-plasser.

Kommuneplanens arealdel i Kristiansand er godt tilpasset utbygging av nye områder, men imøtekommer i for liten grad utfordringer knyttet til byvekst i tråd med ny arealstrategi og nye statlige føringer om areal og transport.

Andre planer

Det er gjennomført en kartlegging av andre planer med status i de tre kommunene som er lagt til grunn for prosjektrådenes innspill til prioriteringer av planoppgaver for nye Kristiansand. Oversikten er omfattende og ligger som vedlegg til planstrategien (vedlegg 2).



5. Rammer for planleggingen

Nasjonale føringer

I *Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging (2.7.2015)* legger regjeringen føringer for hvilke temaer som skal vektlegges i den kommunale planleggingen. Disse omhandler:

- Gode og effektive planprosesser
- Bærekraftig areal- og samfunnsutvikling
- Attraktive og klimavennlige by og tettstedesområder

Forventningene skal bidra til at kommunene i planleggingen tar opp viktige nasjonale utfordringer. De viderefører tidligere nasjonale føringer for attraktive og klimavennlige by- og tettstedesområder og bærekraftig areal- og samfunnsutvikling. I tillegg vektlegger regjeringen raskere og mer effektive planprosesser. Planleggingen må målrettes og kommunene bør prioritere ressurser til å oppdatere overordnede planer, samt bruk av hensiktsmessige plantyper. Regjeringen er også opptatt av at statlige myndigheter ikke krever mer omfattende planlegging enn nødvendig.

Andre viktige føringer følger av bl.a.:

- Meld. St. 18 (2016-2017): Bærekraftige byar og sterke distrikt
- Meld. St. 21 (2011-2012): Norsk klimapolitikk, og Klimaforliket 2012
- Meld. St. 33 (2016-2017): Nasjonal transportplan 2018-2029, herunder nullvekstmål for trafikk i byregionene (Byvekstavtaler).
- Statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging (2014)
- Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning i kommunene (2018)
- Flere år-flere muligheter, Regjeringens strategi for et aldersvennlig samfunn
- Meld. St. 15 (2017-2018) «Leve hele livet- en kvalitetsreform for eldre»
- Bolig for velferd- nasjonal strategi for boligsosialt arbeid (2014-2020)
- NOU 2013: 4. Kulturutredningen 2014. (Ny Kulturmelding kommer fra regjeringen i månedsskiftet 2018/2019)
- Prop. 96 S (2016-2017) Endringer i kommunestrukturen
- Kommunal planstrategi og forholdet til kommunereformen, KMD brev til kommuner som skal slå seg sammen, 29.04.2015 –

Internasjonale føringer som FNs bærekraftsmål og Parisavtalen er viktig både for planlegging på statlig, regionalt og lokalt nivå.



Regionale føringer

Regionplan Agder 2020 (vedtatt juni 2010) er den viktigste regionale føringen for kommunens planlegging. Planen er under revisjon og er lagt til offentlig ettersyn med følgende 5 satsingsområder:

- Attraktive og livskraftige byer, tettsteder og distrikter
- Verdiskaping og bærekraft
- Utdanning og kompetanse
- Transport og kommunikasjon
- Kultur

Planlagt vedtak av regionplan Agder 2030 er juni 2019.

Det finnes i tillegg en rekke andre regionale planer som også er førende for kommunens planarbeid. Disse er vist i vedlegg 1.

Andre føringer og rapporter lagt til grunn

- Strategisk næringsplan for Kristiansandsregionen 2014
- Regional plan for Kristiansandsregionen 2011-2050. Planen er under revisjon. Revidert versjon vil legges ut på høring av fylkesutvalgene i Aust-Agder og Vest-Agder i slutten av januar 2019.
- Fellesnemnda for nye Kristiansand:
 - Mål og visjoner for ny kommune
 - Rapport «Nærdemokratiske ordninger og tiltak som kan fremme innbyggerinvolvering i nye Kristiansand»
 - Prosjektet Cool Planning for nye Kristiansand og samarbeidet med NMBU og ISOCARP/YPP
 - Risiko- og sårbarhetsanalyse for nye Kristiansand (ROS-analyse) 2019
 - Klimatilpasningsstrategi for nye Kristiansand 2019
 - Delprosjekt reiseliv
- Storbyenes samfunnsplanlegging, sluttrapport 30.08.2018. KS Storbyforskning

Kommunale føringer

Vedtatt om felles planstrategi i kommunestyret for Søgne 22.3.2018, Songdalen 21.3.2018
Kristiansand kommune 7.3.2018 ligger til grunn for arbeidet med felles planstrategi for nye Kristiansand.

Planbehovet er vurdert på grunnlag av gjeldende planstatus på kommuneplanene i de tre kommunene, vedtatt planstrategi for henholdsvis Søgne 2016-2019 (28.4.2016), Songdalen 2015-2019 (14.12.2016) og Kristiansand 2016-2019 (21.09.2016) og en sammenstilling av planstatus av alle gjeldende planer de de tre kommunen fra september 2018, unntatt reguleringsplaner (vedlegg 2).

6. Nye Kristiansands utfordringsbilde

Globale megatrender

Verden er i stadig endring. I nyere tid er det spesielt noen grunnleggende trender som påvirker utviklingen – såkalte globale megatrender. Megatrendene er knyttet til:

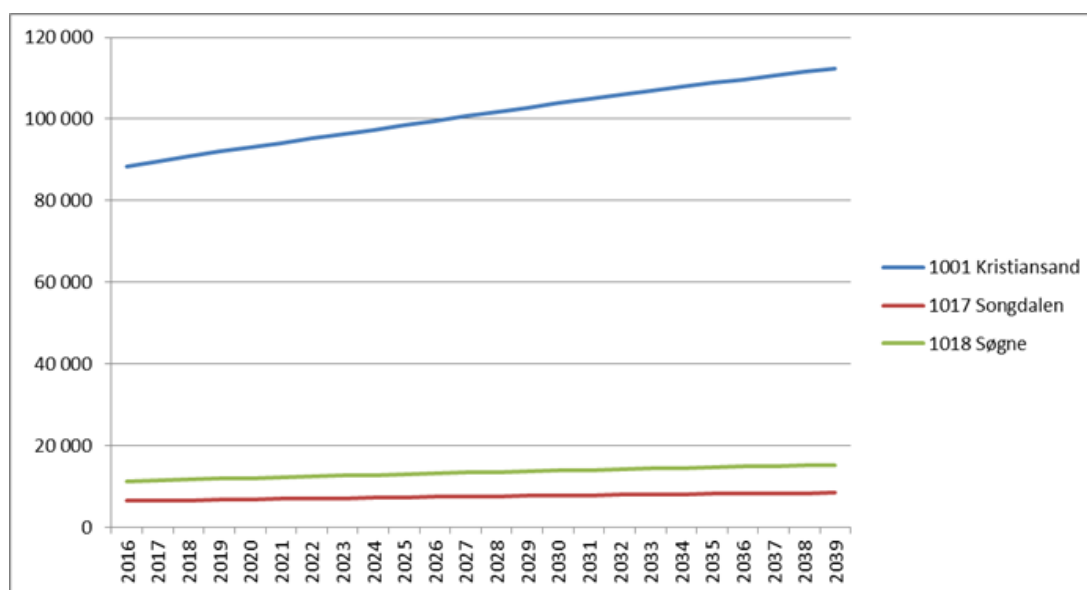
- klimaendring
- demografisk endring
- globalisering, urbanisering og digitalisering.

Globale trender påvirker både samfunnsliv, arbeidsliv og naturen over lang tid og i stort omfang. Forskjellig og akselererende endringstakt kan føre til mer dramatiske endringer og er premisser som påvirker langsiktig planlegging. Den globale gjennomsnittstemperaturen øker, dramatiske naturkatastrofer rammer verden og påvirker grunnleggende tilgang til ressurser. Demografien i store deler av verden påvirkes av synkende fødselsrater, økende migrasjon, økt levealder og endrede helseutfordringer. Flere flytter til byene, samtidig som økonomi, kultur og samfunn i økende grad utvikler seg på tvers av landegrenser, uavhengig av fysisk avstand.

Digitalisering er den mest omfattende teknologiske trenden i vår tid og preger de fleste samfunnsområder. Digitalisering forandrer vår måte å kommunisere på, være familie på, organisere livene og drive forretning på. Kommunikasjon er mindre stedsavhengig, tilgangen til informasjon er nærmest ubegrenset, robotisering erstatter og skaper arbeidsplasser. Arbeidsstyrken har nye krav og forventinger til arbeidsinnhold og arbeidssted. Konkurransen om både arbeidsplasser og arbeidskraft øker. KS sin stordataanalyse 2018 viser at i tillegg til dette er et mer polarisert samfunn og økende eliteforakt og svakere stater og sterkere konfliktnivå en tydelig trend.

Utviklingstrekk nye Kristiansand

Befolkningsveksten i landsdelen er sterkest i og rundt Kristiansand. Variasjonen i til- og fraflytting er den viktigste faktoren for befolkningsendring, mens fødselsoverskuddet er relativt stabilt. Befolkningen i nye Kristiansand utgjør 109 438 innbyggere pr.1.1.2018. Det er forventet befolkningsvekst i nye Kristiansand, men prognosene viser at veksten over tid vil være avtagende.



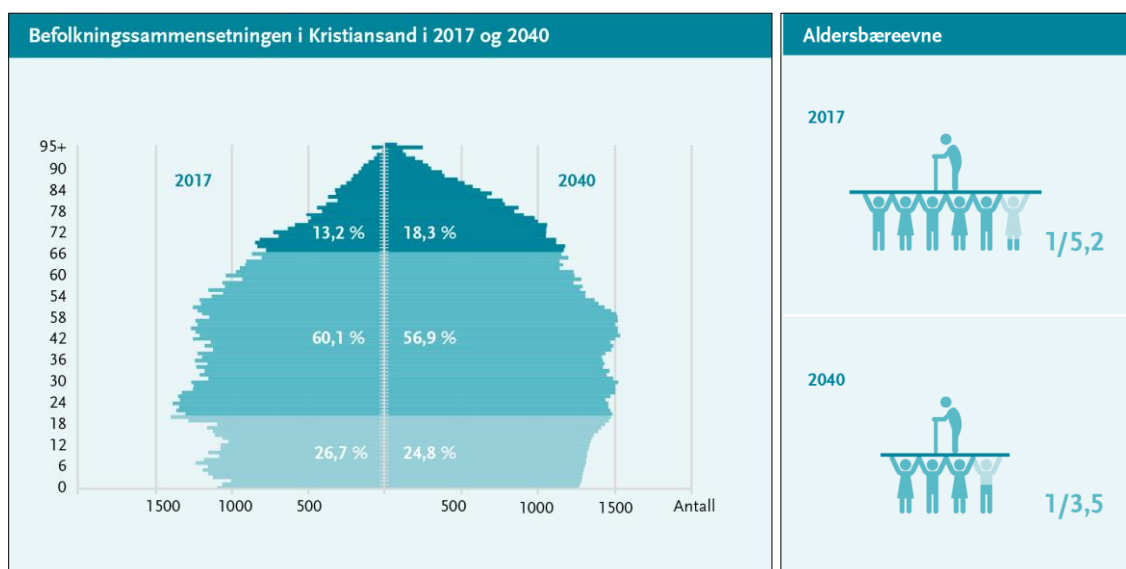
Figur 3 Prognose for befolkningsvekst i antall innbyggere fordelt på Kristiansand, Songdalen og Søgne fram til 2040. Kilde SSB, bearbejdet av Kristiansand kommune.

I følge denne prognosen vil nye Kristiansand nå 130 000 innbyggere i 2039.

Utfordringsbildet for nye Kristiansand og Kristiansandsregionen peker på store endringer i demografi, i sykdomsbildet, når det gjelder levekårsutfordringer og endringer i næringsstruktur og klima. Nye Kristiansand vil ha en sentral rolle for utvikling av landsdelen og regionen må ha sterkere vekst i sysselsetting og verdiskaping for å holde tritt med utviklingen i andre storbyregioner. Dette gjør at regionen bør ha en sterkere satsing enn andre regioner på tiltak som stimulerer sysselsetting og at flere tar høyere utdanning.

De kommende tiårene vil antallet alderspensjonister øke raskere enn antallet i arbeid. De eldre vil kunne utgjøre en ressurs i samfunnsutviklingen, men dette vil også øke den årlige forsørgerbyrden for den arbeidende delen av befolkningen og vil samtidig gi finansierings- og prioriteringsutfordringer og påvirke verdiskapingen og velferdsutviklingen. Figuren nedenfor viser befolkningssammensetningen i Kristiansand i 2017 og 2040. Endringene knyttet til at Søgne og Songdalen nå inngår i kommunen er marginale. Hovedbudskapet er det samme. Figuren viser at andelen eldre øker samtidig som andelen i yrkesaktiv alder synker.

Økningen i antall eldre spesielt etter 2020 vil gi varig endring i aldersstrukturen og sykdomsbildet, preget av økt forekomst av prognoser med sammensatte lidelser og aldersrelaterte sykdommer som demens.



Figur 4. Befolkningssammensetningen i Kristiansand i 2017 og 2040 og konsekvenser for aldersbæreevnen

Kommunene i nye Kristiansand kommer generelt noe dårligere ut enn landsgjennomsnittet når det gjelder de grunnleggende sosioøkonomiske faktorene som inntekt, utdanning og arbeid. Dette påvirker igjen levekårsforhold og levevaner og helse.

«Utenforskap» og sosial ulikhet i helse er blant de største nasjonale og lokale utfordringene. Det er utfordringer knyttet til kvinners yrkesdeltagelse og andel deltidsansatte. Oppdatert folkehelsestatus for nye Kristiansand viser noe ulike tall for de tre kommunene, men hovedtendensen nokså sammenfallende. Det er flere unge uføre (18-44 år) enn landsgjennomsnittet, andel arbeidsledige er høyere enn landssnittet, men andel arbeidsledige er lavere for kvinner enn for menn.

Yrkesdeltakelsen i kommunene i nye Kristiansand er noe lavere enn landsgjennomsnittet. Derimot er det lav yrkesdeltagelse blant kvinner og flere er i deltidsstillinger. Det er en høy andel barn som bor i

lavinntektsfamilier, og her skiller særlig Songdalen seg ut med over 41 % over landsnittet. Kristiansand ligger på 14 % og Søgne på landsgjennomsnittet.

Antall sysselsatte har samlet sett blitt redusert fra toppåret 2014 til 2017, da nedgangen flatet ut. Indeksert fra 2008 har Songdalen hatt en god vekst med unntak av årene 2015 og 2016, samtidig som både Søgne og Kristiansand hadde noe vekst frem til 2014, men har mistet mange sysselsatte i årene etter.

Næringslivet blir påvirket og må ta hensyn til de globale endringene. Store deler av næringslivet i Kristiansandsregionen er bygd på teknologikompetanse i forskjellige bransjer. Globalisering påvirker bedriftene gjennom råvarepriser, internasjonalt eierskap og økt konkurranse om næringsaktivitet og arbeidskraft. Digitalisering og automatisering har allerede gitt betydelige endringer i arbeidslivet. Det blir derfor stadig vanskeligere for personer med lav utdanning å omstille eller komme inn på arbeidsmarkedet.

Økt utdanningsnivå i arbeidsstyrken fremmer både evnen til nytenkning og omstilling i virksomheter og vil være avgjørende for å sikre framtidig vekst. Lavt utdanningsnivå er den største risikofaktoren.

Figuren nedenfor viser variasjonen innen utdanningsnivået i de tre kommunene. Ved videregående skole som høyeste skole eller utdanning blir forskjellene mellom de tre kommunene tydelige. 45,5 % i Songdalen sammenlignet med 37,3 % i Kristiansand og 42,2 % i Søgne. Folkehelsestatusen viser en nedgang i frafall i videregående skole både i Kristiansand og Søgne, men en økning i Songdalen. Lavt utdanningsnivå er den største risikofaktoren for å havne utenfor arbeid og utdanning, spesielt for ungdom.

Andelen som har fullført universitetsutdanning, både kort og lang viser også betydelige forskjeller der særlig Songdalen har betydelig lavere utdanningsnivå enn Kristiansand. Også sammenlignet med gjennomsnitt i hele den norske befolkningen er nivået betydelig lavere.

	Kristiansand	Songdalen	Søgne	Nye Kristiansand	Norge
Grunnskole	23,1 %	30,3 %	25,5 %	23,8 %	26,0 %
Videregående skole	37,3 %	45,5 %	42,2 %	38,3 %	37,2 %
Fagskole	3,0 %	2,5 %	3,5 %	3,0 %	2,9 %
Universitet kort	26,2 %	17,5 %	22,4 %	25,3 %	23,6 %
Universitet lang	9,6 %	3,6 %	6,0 %	8,8 %	9,7 %
Ikke oppgitt	0,7 %	0,7 %	0,4 %	0,7 %	0,7 %

Figur 5. Utdanningsnivå i Kristiansand, Songdalen og Søgne sammenlignet med Norge 2017. Kilde: SSB

Svekkelsen av krona fra 2013 til begynnelsen av 2016 har gitt positive impulser til realøkonomien og særlig for norsk landbasert industri som fortsatt er ganske sterk i Agderfylkene. Etter flere år med overforsyning i markedene som ga lavere oljepris, er det nå en underforsyning som har gitt økende oljepris. Fallet i petroleumsinvesteringene flatet gradvis ut fra 2016. Det er ventet at petroleumsinvesteringene vil ta seg markert opp de neste årene.

For oljerelatert næring på Sørlandet vil det også kunne bli en utfordring å løfte næringen inn i lavutslipp-samfunnet. Stort fokus på nye forretningsområder innenfor grønn vekst og grønn energi

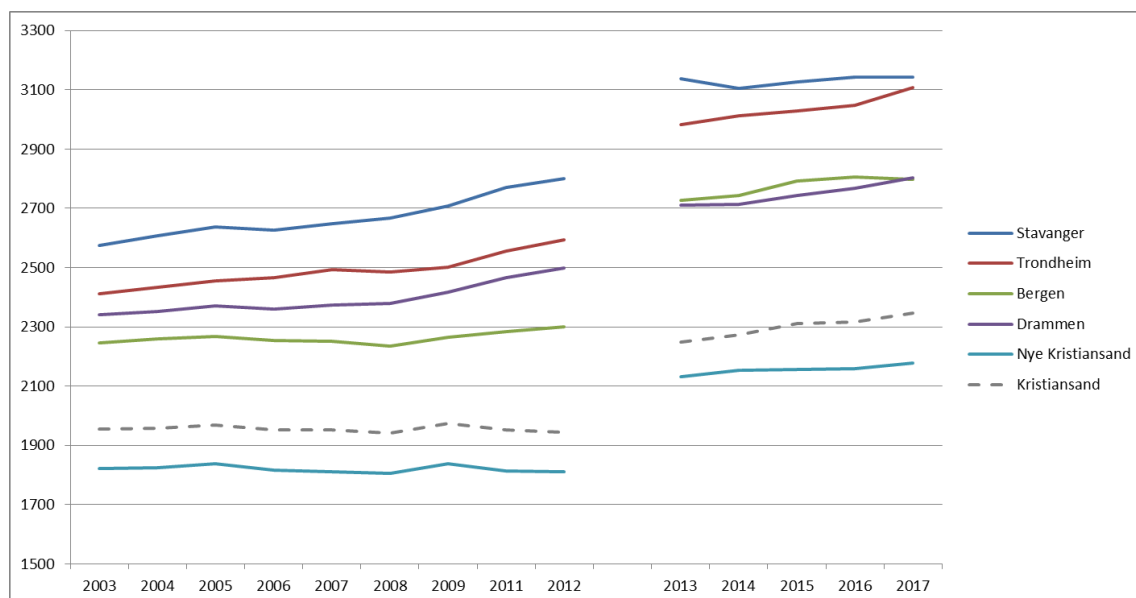
innebærer at det vil bli behov for enda mer teknologi som gir lavere utslipp, mer effektiv energibruk og styring, fornybar energi og en mer sirkulær økonomi (basert på gjenbruk av materiale).

På bakgrunn av gjeldende klimaavtaler skal nye Kristiansands redusere klimautslippene med 40 % innen 2030 og 80-90 % innen 2050. Norge skal frem mot 2050 redusere klimagassene med 80-95 % for å bli det som er kalt et lavutslippssamfunn. Dette betyr at det må arbeides raskt og strategisk for å redusere klimagassutslippene både fra kommunens virksomheter og fra kommunen som geografisk område.

Den største enkeltkilden til klimagassutslipp i Kristiansand er lette kjøretøy i veitrafikken. Det er nær sammenheng mellom utvikling i arealbruk og transportbehov. Hvordan boliger, arbeidsplasser, handel og ulike tjenestetilbud er plassert i forhold til hverandre er den sterkeste driveren for etterspørselen etter motoriserte transportformer.

Byspredning defineres som at en by vokser ved utbygging av ubebygde områder i byens randsone. Analysen av utbyggingsmønsteret i nye Kristiansand viser at det er store forskjeller i andelen av totalbefolkningen som bor i tettsted. For Kristiansand har det vært en stabil andel på 97 % de siste årene, Songdalen er mye mer spredt med 73 %. Men det har skjedd en endring siste år da andelen var rundt 64 % i 2004. Søgne ligger midt mellom Kristiansand og Songdalen med 86 %, en økning fra 83 % i 2003.

Sammenlignet med utviklingen for Stavanger, Trondheim, Bergen og Drammen er tettheten er mye lavere i nye Kristiansand. Kristiansand lå også før sammenslåingen fortsatt mye lavere enn de andre fem kommunene.



Figur 6. Vekst i antall bosatte pr. km² i tettsted i Kristiansand og nye Kristiansand sammenlignet med utvalgte store byer i Norge i perioden 2013-2017. Kilde SSB. (SSB har forbedret og justert metoden for avgrensning av tettsteder. Dette innebærer brudd i tidsserien slik at utviklingen av tettstedsarealer og antall bosatte innenfor tettstedsarealene før og etter 2013 ikke er direkte sammenlignbare.)

Nye Kristiansand vil stå overfor krevende prioriteringer der en på den ene siden må vise gode strategiske grep for å møte klimautfordringene samtidig som en opprettholder og legger til rette for å utvikle gode og levende lokalområder og bomiljø i kommunen.

Helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS-analyse) og Klimatilpasningsstrategi for nye Kristiansand er utarbeidet parallelt med arbeid med felles planstrategi. ROS-analysen vurderer sannsynligheten

for at uønskede hendinger skal oppstå, hvordan dette påvirker kommunen, samt vurderer planbehov og tiltak. Kommunenes viktigste oppgave er å sikre liv og helse. Analysen viser et komplekst og sammensatt bilde, og belyser hvor sårbart samfunnet er mot utfall av kritisk infrastruktur.

Både ROS-analysen og Klimatilpasningsstrategien viser til at klimaet er i endring og de potensielle konsekvensene for samfunnet er betydelige. Norge har de siste 10-15 årene blitt rammet av flere alvorlige hendelser. De siste årene har det lokalt vært en rekke alvorlige hendelser som f.eks. ekstreme nedbørmengder, store flommer, utfall av kritisk infrastruktur og branner. Ekstremværehendelsene som har preget Sørlandet den siste tiden kan sees i sammenheng med klimaframskrivninger, hvor været i gjennomsnitt vil bli varmere og våtere, og ekstremhendelser blir hyppigere og mer intense.

Klimaprofil Agder, utarbeidet av Norsk klimaservicesenter, viser til at det er økt sannsynlighet for mer intens og hyppigere, kraftig nedbør. Det ventes flere og større regnflommer, det er økt fare for jord-, flom- og sørpeskred, og utfordringene med stormflo ventes å øke. Det er også mulig økt sannsynlighet for tørke om sommeren, hyppigere vinterisganger, våtsnøskred og kvikkleireskred. Det er sannsynlig at vi vil oppleve hyppigere og kraftigere ekstremvær i framtiden, også i områder av kommunen som tidligere ikke har vært utsatt.

De potensielle kostnadene for liv, helse og materielle verdier er betydelige, også for nye Kristiansand. Kommunen har derfor et ansvar for å ta klimaendringene på alvor og for å begrense konsekvensene for kommunen og dens innbyggere og næringsliv.

Konsekvensene er blant annet utfall av kritisk infrastruktur, hovedsakelig kraft og elektronisk kommunikasjon. Parallelt med den utviklingen, er det stort fokus på digitalisering. Det innebærer at flere samfunnskritiske funksjoner og tjenester øker avhengigheten til kritisk infrastruktur, og kravet om robusthet og robusthet øker tilsvarende. Dette gjelder særlig for kommunens helse- og omsorgstjenester og deres brukere. Den demografiske utviklingen fører til økende antall eldre demente som bor hjemme, som ikke kan forventes å ha god egenberedskap ved ekstremvær og utfall av strøm og velferdsteknologi. Det blir også flere som faller inn under sårbare grupper i framtiden. Utfall av kraft og e-kom vil kunne være kritisk for den voksende gruppen.

7. Prioritering av nye Kristiansands planbehov

Vurdering av planbehovet for Kristiansand er basert på:

- Fellesnemndas mål og visjoner for ny kommune
- Status og erfaringer med kommunal planstrategi i de tre kommunene
- Planstatus i de tre kommunene med en særlig fokus på planoppgaver som er vesentlige å ha på plass i en tidlig fase i ny kommune
- Nasjonale og regionale rammer for planlegging og ønske om en mer effektiv planlegging
- Nye Kristiansands utfordringsbilde, der det er vist til vesentlige endringer som krever nye grep
- Ressurssituasjonen i en tid der en både skal håndtere drift av tre kommuner og samtidig bygge en ny kommune
- Nasjonale og regionale føringer som indikerer behov for å endre gjeldende planer eller å utarbeide nye

Etablering av nye Kristiansand kommune er ressurskrevende, og en viktig premisse for arbeidet har vært at arbeidet med planstrategi ikke bør gjøres mer omfattende enn nødvendig. Det må balanseres godt mellom «må»- og «bør oppgaver».

I en knapp ressurssituasjonen vil ressursbruk til ny samfunnsdel måtte prioriteres foran arbeidet med andre samfunnsplaner som ikke er lovpålagt eller er helt vestlig for å sikre felles forvaltning og tjenestetilbud fra oppstart av ny kommune.

En ny kommune krever likevel felles strategi og forvaltningspolitikk på en rekke områder. For noen områder er det viktig å få på plass planer som gir tydelige føringer for utvikling og felles forvaltning så tidlig som mulig. Det vil derfor være nødvendig å prioritere en del flere planoppgaver i den første planstrategien for nye Kristiansand enn ved en vanlig revisjon.

Kristiansand er en viktig part i utarbeidelsen av regionale planer og strategier og fylkeskommunen anmoder kommunen om å sette av ressurser til å kunne bidra inn i planarbeidet. Denne ressursbruken er det tatt høyde for i vurderingen av kommunalt planbehov og dette vil gi føringer for arbeidet med kommuneplanen og øvrig planarbeid.

8. Behov for felles kommuneplan for nye Kristiansand

8.1 Kommuneplan for nye Kristiansand anbefales utarbeidet i to faser

Fellesnemnda har vedtatt ambisiøse mål for den nye kommunen. Samtidig er det presisert at målene for samfunnsutviklingen skal avklares gjennom ny kommuneplan.

Samfunnsdelen har en viktig rolle som verktøy for bedre og mer helhetlig planlegging for en bærekraftig samfunnsutvikling, strategisk styring, politisk styring og medvirkning. Skal samfunnsdelen ha en slik rolle for det nye bystyret, forutsetter det at samfunnsdelen utarbeides uavhengig av arealdelen og blir vedtatt så tidlig som mulig i perioden. Dokumentet vil da kunne bli et viktig strategidokument som kan gi en tydelig retning for politiske prioriteringer og ønsket utvikling.

Kommuneplanens arealdel er juridisk bindende og skal gi robuste rammeverk for utbygging og vern for offentlige og private aktører. Revisjon av arealdelen trenger mer prosessid og vil ikke kunne ha så rask framdrift som det må stilles krav til for samfunnsdelen som skal levere mål til økonomiplanen tidlig i bystyreperioden. Arealdelens bestemmelser og retningslinjer skal ha langsiktige virkning for utviklingen, og arbeidet med den er omfattet av krav om konsekvensutredning og det er ofte behov for ulike faglige utredninger.

Når kommuner slår seg sammen vil den enkelte kommunes arealplaner gjelde som før sammenslåingen. Gjeldende arealdeler vil i realiteten bli tre kommunedelplaner i den nye kommunen. Planen vil gjelde det samme arealet som før, den vil være rettslig bindende og styre arealdisponeringen på samme måte som før sammenslåingen. Men planene vil ikke være samordnet. Arealdelene for Kristiansand og Songdalen gamle og de faglige vurderingen gjort ut fra gjeldende utfordringsbilde og rammer rundt 2010. Det er viktig med forutsigelig og felles forvaltningspolitikk i den nye kommunen både overfor innbyggere og næringsliv.

Målet er å få vedtatt en ny arealdel for den nye kommunen så raskt det er mulig. Nye Kristiansand er best tjent med at bystyret i den nye kommunen ser arealene i sammenheng og utvikler en arealpolitikk tilpasset de utfordringene og mulighetene som den nye kommunen vil stå ovenfor. Dette gjøres best med en helhetlig vurdering av viktige tema som demografisk utvikling, oppfølging av målet om nullvekst i personbiltrafikken, lokalisering av nærings- og boligområder, utvikling av en senterstruktur som bygger opp under fellesnemndas mål for tjenestetilbudet i den nye kommunen, klimatilpasning, risiko – og sårbarhet m.m.

Det foreslås derfor at en i ny samfunnsdel også avklarer en overordnet arealstrategi som har sammenheng med samfunnsmålene og kan gi en tydelig retning for arbeidet med ny arealdel. Ny arealdel vil da bygge på en samfunnsdel med arealstrategi for hele den nye kommunen. Arealstrategien vil danne grunnlag for planprogrammet for den nye arealdelen og vil samtidig sikre politisk forankring av overordnet arealpolitikk. Prosessen frem mot ny kommuneplan er godt egnet for å prøve ut ulike former for innbyggerinvolvering.

Det anbefales at en at kommuneplan for nye Kristiansand blir utarbeidet i planperioden i to faser:

- Samfunnsdelen med overordnet arealstrategi utarbeides og vedtas innen sommeren 2020.
- Deretter lages arealdelen i tråd med ny samfunnsdel, med vedtak innen 2022

Gjeldende arealdeler gjelder som kommunedelplaner inntil ny arealdel vedtas i 2022.

Samfunnsdelen med overordnede arealstrategi vil være førende for handlings- og økonomiplanen for nye Kristiansand 2021-2024 og den nye kommunens areal- og utbyggingspolitikk og planlegging i perioden fram til ny arealdel er vedtatt.

8.2 Plan for kommuneplanarbeidet 2019 -2022

Ny kommuneplan må drøftes i forhold til nye Kristiansands utfordringsbilde, FNs bærekraftmål og nye regionale føringer fra Regionplan Agder 2030.

Overordnet og helhetlig risiko – og sårbarhetsanalyse (ROS-analyse) utarbeidet for de tre kommunene i ny kommune skal sikre at den nye kommunen ivaretar risikoer og sårbarheter slik at liv og helse kan sikres på best mulig måte. Klimatilpasningsstrategi for den nye kommunen vil være et grunnlagsdokument for kommuneplanens samfunnsdel og nye arealdel.

Gjennomført ROS-analyse for nye Kristiansand tilsier at det bør være mer fokus på samfunnssikkerhet i alle relevante planer. Kommunens klimatilpasningsmål er å være forberedt og tilpasset for å begrense negative konsekvenser som følge av klimaendringene.

Kommunen skal både være forberedt på ekstremhendelser og tilpasse seg et klima i gradvis endring. Det betyr blant annet at kommunen skal tilegne seg relevant kunnskap og at klimatilpasning skal integreres i kommunens planer og virksomhet.

St. meld. *Leve hele livet* og regjeringens strategi for et aldersvennlig samfunn presiserer nødvendigheten av at kommunens planlegging må ta hensyn til at en stadig større andel av innbyggerne i kommunen er eldre.

Kommuneplanens samfunnsdel med overordna arealstrategi og kommuneplanens arealdel for nye Kristiansand må bidra til at Kvadraturens rolle som kommunesenter og landsdelens hovedstad kan videreutvikles. Dokumentene må i tillegg gi føringer som sikrer en balansert utbygging mellom øst – og vestsiden av Kvadraturen.

Nullvekstmålet er en grunnleggende forutsetning i den overordna arealstrategien og arealdelen for nye Kristiansand. Slik dette er definert av sentrale myndigheter, er nullvekstmålet den grunnleggende forutsetningen for arbeidet med Byvekstavtalen for Kristiansandsregionen. Nullvekstmålet er også en grunnleggende forutsetning i gjeldende arealstrategi for Kristiansand. Klima og miljø, med tilrettelegging for å begrense energiforbruk og klimagassutslipp, er for øvrig et av flere overgripende hensyn i nylig vedtatt samfunnsdel både for Søgne og Kristiansand.

Ny samfunnsdel med overordnet arealstrategi

Innhold

Mye kan videreføres og harmoniseres fra de tre gjeldende kommuneplanene, men det er også behov for å samordne mål og strategisk innretning på flere områder. Planen må tydeliggjøre hvordan fellesnemndas mål kan komme til uttrykk i ønsket samfunnsutvikling for kommunen. Planen må gi en tydelig retning og visjon for hvordan nye Kristiansand skal bli Norges beste kommune som innbyggere, ansatte, folkevalgte og næringsliv er stolte av å jobbe, virke og bo i. Et viktig moment her er hvordan kommunen kan utnytte styrken ved å være en mangfoldig kommune der både urbane bykvaliteter og attraktive og levende bygde- og nærmiljøer vektlegges. Planen bør vise hvordan dette kan bli en styrke for den nye kommunen.

En gjennomgang av de tre kommuneplanens samfunnsdeler viser at tema som bedre levekår, folkehelse, identitet og tilhørighet, samt næringsutvikling, er viktige satsingsområder for alle

kommunene. Ny samfunnsdel bør utdype og harmonisere satsingene, og viktige felles mål og strategier bør videreføres.

Kristiansands rolle som landsdelssenter, vertskapsby for regionale institusjoner og regional drivkraft for vekst og verdiskaping vil ikke endres etter sammenslåing. Kristiansands kommuneplan har to satsingsområder knyttet til denne rollen. Det ble gjennomført en bred medvirkningsdialog om mål og strategier knyttet til dette. Mye kan oppdateres og videreføres i ny plan. I tillegg bør satsingsområdene reflektere nye Kristiansands rolle i forhold til ny Agderregion, ny Kristiansandsregion og Business Region Kristiansand. I tillegg må mulighetene knyttet til naboskap til nye Lindesnes og næringsutvikling i vestdelen av ny kommune vurderes.

Samfunnsdelen bør vise hvordan en kan legges til rette for en senterstruktur som kan bygge opp omkring Kvadraturen og byens rolle som landsdelssenter, og samtidig hvordan utvikle gode og levende bydelssenter og lokalområder som arena for identitet og aktivitet. Samtidig som den må vise til gode strategiske grep for å møte globale utviklingstrender og lokalt utfordringsbilde knyttet til klima- og miljø, demografi, folkehelse, globalisering, urbanisering og digitalisering, herunder hvordan legge til rette for et mer klimavennlig og klimatilpasset utbyggingsmønster.

Nodeland og Tangvall har vært kommunesentra og vil få redefinert sin rolle i den nye kommunes senterstruktur. Begge stedene har gjennom flere år opplevd betydelig vekst og utvikling. Kommuneplanen må legge til rette for at vekst og utvikling i Kvadraturen, på Nodeland og på Tangvall også opprettholdes i den nye kommunen, med de potensialer, kvaliteter og identitet hvert senter inneholder.

Prosjektet Cool Planning og samarbeidet med NMBU og ISOCARP/YPP er et godt utgangspunkt for tenkningen omkring senterstruktur og hvordan senterområdene i de tre kommunene kan samvirke i ny kommune. Tenkningen kan utvides til andre sentra i den nye kommunen.

Kristiansand sin samfunnsdel, vedtatt i september 2017, inneholder en kortfattet og overordnet arealstrategi. Det vil være aktuelt å ta utgangspunkt denne planens arealstrategi og revidert regional plan for Kristiansandsregionen som vil foreligge som et høringsutkast ved årsskiftet 2018/-19. Arealstrategien må tilpasses den nye kommunen med sine nye grenser, samlede utfordringer og muligheter.

Det anbefales ikke at samfunnsdelen skal omfatte utvikling av egen organisasjon og arbeidsgiverrollen. At organisasjonen må være rigget for å møte framtidens behov bør ligge som en forutsetning i planen. Den detaljerte politikken på dette området bør utvikles gjennom egne policy- og styringsdokumenter.

Form

Kommuneplanens samfunnsdel skal være et kortfattet, spisset og tydelig dokument og et konsistent planverktøy som sikrer god styring gjennom handlingsplan/ økonomiplan og andre plandokumenter i perioden. Arealstrategien skal gi overordnede føringer for kommunens fysiske utvikling i et langsiktig perspektiv og legges til grunn for revisjon av kommuneplanens arealdel og gi føringer for plan- og byggesaksbehandling også i perioden før ny arealdel er på plass. Kristiansand sin samfunnsdel, har en enkel form som har fått gode tilbakemeldinger. Den inneholder en kortfattet og presis overordnet arealstrategi på to sider. Det vil være aktuelt å ta utgangspunkt i denne planens form ved utforming av ny samfunnsdel.

Medvirkning

Planarbeidet i nye Kristiansand skal bidra til offentlig debatt om kommunens utvikling. Føringerne for medvirkning i planarbeid nedfelt i planstrategien er førende for planprogrammet for samfunnsdelen. Følgende momenter legges videre til grunn:

Søgne har i sin revisjon i 2018 vektlagt forankring av planen internt i organisasjonen. Sett i lys av den pågående sammenslåingsprosess av kommunene ble omfanget av planen begrenset, og det er lagt til rette for at planen kan fungere som et forarbeid til en felles framtidig samfunnsdel for den nye kommunen.

I Songdalen var det en bred medvirkning i arbeidet med samfunnsdelen i 2012. I gjeldende planstrategi har kommunestyret vedtatt å videreføre samfunnsdelen med nødvendige oppdateringer.

Kristiansand hadde en bred medvirkningsdialog med byens sentrale aktører særlig knyttet til byens rolle som landsdelscenter i sitt revisjonsarbeid i 2017. Det anses ikke nødvendig å gjenta medvirkningsfokuset på denne rollen i samme grad for samfunnsdelen for nye Kristiansand. Mye av det som kom fram her er langsiktig og gjeldende i lang tid fremover.

Denne gang bør hovedfokus være å legge til rette for en bred innbyggerdialog omkring hvordan nye Kristiansand kan oppfylle fellesnemndas ambisjon om å bli beste kommune å bo og virke i. Arbeidet bør bygge videre på erfaringene og innspillene fra politisk arbeidsgruppe om nærdemokrati og innbyggerdialog.

Den anbefaler at kommuneplanprosessen for nye Kristiansand bør brukes til å teste ut flere former for medvirkning og bli en forsøksarena for innovative medvirkningsmetoder og samskappingsarenaer. Eksempler er bruk av gjestebud, innbyggerpanel og videreføring av gode erfaringer med innovasjonscamp for barn og unge og bruk av facebook-siden «Min stemme ut» for unge innvandrerstemmer, samt vurdere andre digitale verktøy.

Medvirkning med barn og unge blir viktig. Dette foreslås å følge politisk prosjektgruppe for innbyggerinvolvering i nye Kristiansand sitt forslag om lokaldemokratiprojekt for og med ungdom i 2018-19.

Workshopen Cool Planning for nye Kristiansand sine forslag omkring senterstruktur og senterområder skal følges opp med mer konkrete prosjekter, der dialog med innbyggere vil inngå i oppfølgingen. En del av dette kan inngå som en del av medvirkningsarbeidet for ny samfunnsdel, utvidet også for innbyggere som bor i andre deler av nye Kristiansand.

Videre detaljering av medvirkningsprosessen vil skje i planprogrammet.

Politisk forankring

Planprogrammet må også avklare opplegg for hvordan en skal få til en god, tidlig og fortløpende politisk forankring av planarbeidet. Ved siste revisjon av Kristiansands samfunnsdel gjennomførte bystyret en generaldebatt om innholdet i ny plan i forkant av fastsetting av endelig planprogram. Dette er en modell som kan videreføres i ny kommune.

Ny arealdel bygger på ny samfunnsdel

Etter at samfunnsdelen med overordnet arealstrategi er vedtatt, skal det utarbeides en felles arealdel for den nye kommunen. Arealdelen skal følge opp den nye samfunnsdelen med arealstrategi. Den nye kommunen vil bestå både av urbane bysentra, tettsteder og spredtbygde bygdelag. Arealdelen må gi føringer for hvordan vekst og utvikling skal skje i hele kommunen.

I mellomperioden gjelder de tre arealdelene som kommunedelplaner. Når ny samfunnsdel er vedtatt vil også arealstrategien i samfunnsdelen vil være førende for arealutviklingen fram til ny arealdel er vedtatt. Det bør derfor fremmes en prinsippsak som redegjør for hvordan forholdet mellom ny overordnet arealstrategi og gjeldende arealplaner kan håndteres i mellomperioden. Aktuelle virkemidler er avklaring av nye utbyggingsområder gjennom felles boligprogram fra 2021 der overordnet arealstrategi er lagt til grunn. Kommunen kan også aktivt styre hvor utbygging skal skje gjennom sin aktørrolle og gjennom ta en større del av område- og reguleringsplanleggingen, samt ved behandling av planinitiativ. Kommunen kan også legge ned bygge- og deleforbud i påvente av ny plan, jf. PBL. kap. 13.

I perioden fram til oppstart av arbeid med ny arealdel bør det også igangsettes et forberedende kartleggingsarbeid for en ny og samlet arealdel for nye Kristiansand. Arealdelene i de tre kommunene evalueres og vurderes i forhold til ulikheter i erfaringer, form og innhold, herunder bruk av bestemmelser, retningslinjer og arealbruksbegreper. Det må sjekkes ut hvordan de tre planene ivaretar og svarer på nye nasjonale og regionale føringer for planleggingen og nye utredninger som ROS-analyse og Klimatilpasningsstrategi for nye Kristiansand.

ROS-analysen for nye Kristiansand viser at til at en må ha høyere fokus på kritisk infrastruktur ved lokalisering og regulering av nye områder eller utbygging av eksisterende områder slik at en reduserer sårbarhetene. Dette må gjøres opp mot ny kunnskap om klimaendringene. Det vil derfor være behov ut fra en økt sårbarhet som følge av klimaendringene, å vurdere gjeldende arealplaner med hensyn til overvann, flomsoner, kvikkleire og andre hensynssoner.

Kommunedelplaner og utdaterte reguleringsplaner bør gjennomgås for å få et mer helhetlig og oppdatert plangrunnlag. I arbeidet med ny arealdel til Søgne har kommunen gått gjennom og avklart utdaterte reguleringsplaner. Dette arbeidet bør prioriteres også for Songdalen og Kristiansand for å få et mer helhetlig og oppdatert plangrunnlag før en lager ny arealdel. Kristiansand gjorde en stor jobb knyttet til å innlemme gjeldende kommunedelplaner ved siste revisjon av arealdelen i 2011. Det samme gjelder Søgne.

Behov for andre utredninger drøftes nærmere når forarbeidende til arbeidet med ny arealdel starter opp.

Nærmere konkretisering av arbeidet vil skje i arbeidet med planprogram for planarbeidet.

9. Andre områder med planleggingsbehov

Utvikling av planer kan være et av flere verktøy for å nå fellesnemndas mål for den nye kommunen. Planstatusen viser at mange tema- og kommunedelplaner er vedtatt i de tre kommunene, men en rekke viktige planoppgaver er også satt på vent i påvente av å kunne se dette i sammenheng med ny kommune. Ny overordnet politikk for samfunnsutviklingen vil bli nedfelt i ny kommuneplan. Nye strategiske planbehov utover det er knyttet til ulike samfunnsutfordringer der kommunen har behov for mer kunnskap eller en utdyping, eller på områder der det er nødvendig å få på plass en felles politikk, forvaltning eller prioritering av tiltak, så tidlig som mulig.

9.1 En kvalitetsbevisst og inkluderende kommune

En god kommune å bo i

Fellesnemndas mål er at kommunen skal organiseres slik at den blir en attraktiv kommune å bosette seg og leve i. Den skal ha tilbud som fremmer tilknytning både til nærmiljø og kommunen som helhet og føre en politikk som bidrar til små økonomiske og sosiale forskjeller. Forebyggende arbeid, bedring av folkehelsen i alle livsfaser, tidlig innsats og kulturtilbudet spiller en viktig rolle.

Planer på kulturfeltet

Det er alt igangsatt et felles arbeid med en *strategi for idrett og friluftsliv* som vil være klar når ny kommune er etablert. Strategidokumentet vil kunne dekke behovet i en overgangsperiode. Det er videre behov for å starte arbeidet med en oppfølgende *handlingsplan for idrett og friluftsliv*. Dette er nødvendig både for å få spillemidler til anlegg, og for å se helhetlig på behovene for anlegg og tiltak i ny kommune.

Søgne og Songdalen har bibliotekplaner vedtatt i 2015. Bibliotekplanen for Kristiansand er fra 2013 og nødvendig rullering har vært utsatt i påvente av ny kommune. For å sikre midler til å utvikle bibliotekene vil det være viktig å starte opp tidlig i perioden med en felles bibliotekplan for ny kommune for å få tilgang til prosjektmidler fra Nasjonalbiblioteket.

Det er behov for at handlingsplanene for *Den kulturelle skolesekken* må samordnes tidlig i den nye kommunen. Dette gjelder konkrete tiltak som rulleres jevnlig. På litt lengre sikt er det behov for å utvikle en *strategi for utvikling av Kulturskolen* for den nye kommune. I dag har Søgne en rammeplan for kulturskolen fra 2015 som rulleres årlig. Kristiansand har en utviklingsplan for kulturskolen gjeldende for 2015-2019. Denne tjenesten er i rivende utvikling og det kommer en ny Stortingsmelding i 2020 som kan legges til grunn for arbeidet. Det vil også være behov for en helhetlig *plan for kultur- og fritidstilbudet til barn og unge i nærmiljøet* seinere i bystyreperioden. Hvordan en legger opp dialog og medvirkningsprosessen i dette arbeidet, vil være en viktig del av planarbeidet.

Folkehelsestrategi

Det store utfordringsbildet viser dramatiske endringer i demografi og sykdomsbilde. Dette stiller krav til blant annet kommunens arbeid med folkehelse. Søgne kommune har en folkehelseplan fra 2015 og har avventet rullering til ny kommune. Kristiansand har en Helsefremmingsplan fra 2013 der både folkehelse, forebygging og rehabilitering inngår. Selv om utfordringsbildet for folkehelse for de tre kommunene ikke er endret radikalt siden disse planene er utarbeidet er det behov for å jobbe fram en *felles folkehelsestrategi* som kan vise retningen for hvordan folkehelseutfordringene bør arbeides strategisk med i ny kommune. Utfordringsbildet vil danne grunnlaget for et felles planverktøy. Store deler av folkehelsearbeidet er for øvrig dekket i øvrig planverk, men det blir viktig å sørge for at eksempelvis sentrale deler av forebyggingsarbeidet innenfor psykisk helse- og rusfeltet finnes igjen i

en overordnet folkehelsestrategi. De overordnede strategiene på folkehelse vil også inngå i arbeidet med ny samfunnsdel for nye Kristiansand. Ny kommunal folkehelsestrategi blir også et nødvendig verktøy i oppfølging av Regionplan Agder 2030 og Folkehelsestrategi for Agder 2018-2025, samt langsiktige regionale satsinger som Folkehelseprogrammet 2017-2027 og Levekårssatsingen i Agder.

Rusmiddelpolitisk handlingsplan

Alle de tre kommunene har utsatt å rullere sine rusmiddelpolitiske handlingsplaner i påvente av ny kommune. Det er derfor et stort behov for å utarbeide en samordnet plan for nye Kristiansand for dette feltet så tidlig som mulig. Nye Kristiansand kommune vil etter Alkoholoven (1.7d) være pålagt å utarbeide en alkoholpolitisk handlingsplan. Departementet kan gi forskrifter om innholdet av kommunal alkoholpolitisk handlingsplan. Av hensyn til forebyggende strategier anbefales det at alkoholpolitisk handlingsplan inngår i en helhetlig rusmiddelpolitisk plan.

Plan for psykisk helsearbeid

Kristiansand kommune har utsatt rullering av plan for psykisk helsearbeid. Dette er et viktig område med tanke på innsats rettet mot levekårsproblematikk, og det er knyttet en rekke nasjonale satsinger til fagområdet. Som på rusfeltet, er det gjennomført nasjonale opptrappingsplaner som også har medført endringer fra utarbeidelsen av eksisterende planverk. Innføring av kommunal betalingsplikt for utskrivningsklare pasienter fra 2019 endrer en del sentrale forutsetninger fra det planverket som foreligger. Regional samhandlingsmelding på rus- og psykisk helse-feltet, vedtatt av OSS (overordnet strategisk samarbeid mellom kommuner og sykehus i Agder), må innarbeides i planverket for nye Kristiansand. Det foreligger politiske vedtak i Kristiansand om at selvmordsforebygging er ønsket som fokusområde i kommunens plan.

Strategi for flyktning- og integreringsfeltet

Flyktning- og integreringsfeltet er et prioritert område for innsats. Kristiansand utarbeidet en ny strategi for utvikling av flyktning- og integreringsfeltet i 2018. Søgne har utsatt rullering av sin flyktningplan fra 2016 til etter sammenslåing. Alle kommuner har strategier og andre styringsdokumenter på tema/området. Utfordringsbildet viser store utfordringer med overgangen til arbeid og utdanning, blant annet med høye sosialhjelpsutgifter som konsekvens. Dette gjør at nye Kristiansand bør prioritere en felles temaplan med tiltak for oppfølging på dette feltet.

På litt lengre sikt er det behov for å harmonisere og rullere planverket for andre områder for kommunalområdet Helse og mestring, men disse behovene vurderes ikke som like prekære:

Det boligsosiale feltet

Kristiansand kommune har Boligsosial handlingsplan, 2017-2020. Songdalens boligsosiale handlingsplan utgikk i 2017 og er ikke revidert. Søgne kommunes planverk relatert til rus- og psykisk helsefeltet omhandler en del boligsosiale problemstillinger. En bør legge til rette for drøftinger og vurderinger av planbehovet for nye Kristiansand kommune. Erfaringer viser at dette er et komplekst felt som berører mange fagområder og målgrupper og som bør ha en egen temaplan. Boligsosiale problemstillinger vil for øvrig omfattes av arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel og arealdel.

Utvikling av helse- og omsorgstjenester

Kristiansand kommune har plan for helse- og omsorgstjenester 2017-2020, med innarbeidet delplan for demens. Mål og strategier for utvikling av både lege og fysioterapitjenesten er omfattet av planen. Søgne og Songdalen har også nylig oppdaterte helse- og omsorgsplaner. Erfaringene tilsier at også nye Kristiansand kommune bør ha en helhetlig temaplan på området. Det bør legges til rette for et arbeid som vurderer omfanget og innholdet i en

planprosess med tanke på å harmonisere, sammenstille og forankre de tre kommunenes forholdsvis nye planverk på feltet.

Utvikling av tjenester til personer med kognitiv funksjonsnedsettelse

Det er kun Kristiansand kommune som har egen plan på dette feltet: Handlingsplan for tjenester til personer med kognitiv funksjonsnedsettelse, 2017-2020. Kristiansand kommune har erfart at en temaplan på dette feltet som omfatter svært sårbare målgrupper har vært viktig for å planlegge og utvikle tjenestene i tråd med nasjonale føringer og opp mot forventninger og utfordringer lokalt. Det bør legges til rette for et arbeid som vurderer omfanget og innholdet i en planprosess med tanke på en temaplan på feltet for nye Kristiansand kommune.

Kvalitet og mestring i skole og barnehage

Det skal utarbeides en plan for kvalitet og mestring i skole og barnehage.

Sikkerhet og beredskap- en trygg kommune

Nye Kristiansand skal være godt rustet for å håndtere sikkerhet og beredskap. En krise kan oppstå dag en etter sammenslåing, og da må felles plan for overordnet krisehåndtering de tre kommunene være på plass. Det er behov for en *plan for overordnet krisehåndtering for den nye kommunen*. Det samme gjelder smittevern. *Smittevernplan* følger av lovkrav, og en plan bør være på plass innen sammenslåing. Begge planene kan utarbeides på grunnlag av eksisterende planer.

Kristiansand har strategisk overordnet kriminalforebyggende plan fra 2016 - Sammen om en tryggere hverdag. Den inneholder strategier for både barn og unge, vold i nære relasjoner, vold i det offentlige rom, voldelig ekstremisme, hverdagskriminalitet, arbeidslivskriminalitet og menneskehandel /prostituasjon. Det anbefales at planen gjøres gjeldende for nye Kristiansand. Ved bystyrets behandling av planstrategien i november 2019 ble det vedtatt å utarbeide et nytt kapittel i den kriminalitetsforebyggende planen om motarbeidelse av hatkriminalitet, herunder muslimhat og antisemittisme.

Søgne og Songdalen har handlingsplaner for vold i nære relasjoner. Kristiansand har ingen handlingsplan, men en veileder. Politikerne i Kristiansand har tidligere ønsket en handlingsplan for vold i nære relasjoner. På lengre sikt bør det vurderes om en bør lage en felles *handlingsplan for vold i nære relasjoner* for nye Kristiansand, forankret i overordnet kriminalitetsforebyggende plan, der en tar inn momenter fra Søgne og Songdalens handlingsplaner og veileder for vold i nære relasjoner i Kristiansand. Søgnes nye handlingsplan - *Forebygging av alvorlig vold blant barn og unge i Søgne*, anbefales å gjøres gjeldende for nye Kristiansand.

Alle de tre kommunene har *trafikksikkerhetsplaner* som er vedtatte i 2018. Det er vurdert at disse kan legges til grunn for geografisk prioritering og søknad om midler til tiltak i ny kommune. Ny samordnet trafikksikkerhetsplan kan utarbeides i slutten av bystyreperioden.

Hovedplaner for vann og avløp i Kristiansand, Søgne og Songdalen er sist justert i henholdsvis 2018, 2016 og 2013. Det er gjort en faglig vurdering som tilsier at et det ikke er nødvendig å lage en ny *felles vann- og avløpsplan for nye Kristiansand* før i slutten av bystyreperioden.

Stort samfunnsengasjement

Frivillighet er et tydelig satsingsområde for ny kommune. Innbyggerne og samfunnsaktører skal bli motiverte for å bidra i samfunnsutvikling, og kommunen skal blant annet oppfordre til medborgerskap og fremme økt frivillig innsats. Det vil være nødvendig å utarbeide en *frivillighetsstrategi* som et viktig verktøy for hvordan satsingen skal arbeides med. Arbeidet kan

bygge på Kristiansands frivillighetsmelding fra 2018 og anbefalingen fra politisk prosjektgruppe om nærdemokratiske ordninger og tiltak som kan fremme innbyggerinvolvering i nye Kristiansand.

9.2 En attraktiv og utadvendt kommune

Kompetanseby og drivkraft i Agder

Den nye kommunen skal organiseres og ledes slik at den forsterker Kristiansands rolle som landsdelssenter, universitetsby og kompetansesenter i Agder.

Bystyret i Kristiansand og Styret for Universitetet i Agder vedtok høsten 2018 ny felles strategi for universitetsbyen Kristiansand – *Universitetsbyen Kristiansand – med kultur for samskaping*. Næringsforeningen i Kristiansandsregionene har deltatt i arbeidet, og Søgne og Songdalen har vært med i referansegruppen. Strategien vil gi langsiktig retning for framtidig samarbeid og skal følges opp med en egen *handlingsplan* som skal vedtas i 2019. Søgne og Songdalen involveres i arbeidet slik at dette kan bli en felles handlingsplan for den nye kommunen.

De tre kommunene er omfattet av *Strategisk næringsplan for Kristiansandsregionen* som ble vedtatt i 2014. Planen er fulgt opp av kommunevise handlingsplaner for 2014-2018 tilpasset kommunens muligheter og utfordringer. Utfordringsbildet for regionen tilsier ikke behov for en revisjon av strategisk næringsplan med det første. Planen er langsiktig, overordnet og omfatter fortsatt viktige strategiske områder for regionen. Føringerne for ny kommune og et mer detaljert utfordringsbilde for nye Kristiansand tilsier imidlertid at det vil være hensiktsmessig å revidere handlingsdelen felles i 2019 for å samkjøre og prioritere aktuelle nye tiltak på tvers av de tre kommunene.

Nye Kristiansand har nylig gjennomført et delprosjekt om reiseliv, og det har vært avholdt møter og innspillsamlinger med reiselivsnæringen. Innspillene gir tydelig signal om at nye Kristiansand må ha et bevisst forhold til hva man ønsker med turister og hva denne næringen bidrar med eks. med tanke på skatteinntekter og arbeidsplasser. Innspillene, sett i sammenheng med rapport om reiselivsnæringens verdi, utarbeidet for NHO Reiseliv i 2018, tilsier at nye Kristiansand bør ha en *strategisk reiselivsplan* som gir et retningsvalg, avklarer tiltak, og synliggjør ansvarsfordelingen mellom kommunen og næringen.

Kristiansand har en *kulturstrategi* fra 2013. Søgnes kulturplan fra 2008 er under revisjon, mens Songdalen har utsatt revisjon av sin plan fra 2011 i påvente av ny kommune. Den nye kommunen må ha et overordnet styringsdokument på kulturfeltet. Dette er et stort og ressurskrevende arbeid som bør starte opp så snart som mulig. Dette vil være et viktig strategisk dokument i arbeidet med å legge til rette for et godt, nyskapende og kreativt kulturliv og utvikling av den nye kommunen. Arbeidet kan bygge videre på gjeldende planer, men må også gi ny retning for satsingen. Ved årsskiftet 2018/2019 legger regjeringen fram en ny kulturmelding som skal peke ut retning for landets kulturpolitikk. Meldingen skal behandles av Stortinget i vårsesjonen 2019 og vil gi føringer for kommunens arbeid.

Songdalen har ikke *kulturminnevernplan*. Søgne har en eldre plan som ikke er under revisjon. Kristiansand reviderer kulturminnevernplanen fra 1990 i 2019. Riksantikvaren utarbeider ny kommunestrategi for perioden 2019-2021. Utkast pr. i dag legger opp til at staten i økende grad vil samordne virkemidler med lokale prioriteringer. I lys av dette kan det være hensiktsmessig at kulturminnevernplanene revideres for å sikre økonomiske rammebetingelser for kommunes tilretteleggingsarbeid. Vurdering av behov avventer Riksantikvarens strategi. Kristiansands nye plan kan danne grunnlag for en kulturminnevernplan for nye Kristiansand.

Nye Kristiansand skal bidra til å overholde målene i Parisavtalen. Både Søgne og Kristiansands nye kommuneplaner viser gjennomgående grep for å møte klimautfordringene. Dette må videreføres og forsterkes i ny kommuneplan, både i samfunnsdelen og arealdelen. Ut fra utfordringsbildet er det er også behov for å vise mer detaljerte føringer for klimaarbeidet for nye Kristiansand i årene framover.

Klimaveikart Agder ble ferdigstilt høsten 2018. Veikartet skal gi den strategiske føringen for kommunenes klimaarbeid fremover. *Klima- og miljøstrategi for nye Kristiansand* skal bygge på klimaveikartet og vil vise hvordan satsingen skal følges opp i ny kommune. Dette vil erstatte tidligere klima- og miljøstrategi for Knutepunkt Sørlandet. Gjennomført ROS-analyse og Klimatilpasningsstrategi for nye Kristiansand vil, sammen med Kristiansands årlige miljø- og klimamelding, og ulike andre planer som for eksempel handlingsplaner mot matsvinn og marin forsøpling, være viktige lokale dokumenter for strategiarbeidet.

En attraktiv kommune å jobbe i

Ny kommunes *strategi for arbeidsgiverpolitikk* må være lik for hele den nye kommunen. Lønnspolitikk er en del av arbeidsgiverpolitisk plattform og må være harmonisert så tidlig som mulig i ny kommune. En felles *seniorpolitikk* kan avventes til etter sammenslåing, og er ikke kritisk for sammenslåing. Kristiansand kommune utarbeidet i samarbeid med Søgne og Songdalen en veteranplan i 2018. Denne foreslås videreført og revideres seinere i perioden.

Strategisk kompetanseutvikling for kommunen kan vente til etter sammenslåing, på grunn av ressursituasjonen i 2019. Ideelt sett er det ønskelig å ha denne planen på plass før sammenslåing. Arbeidet må sees i sammenheng med delprosjektene i nye Kristiansand for lederutvikling og arbeidsgiverpolitisk plattform, som begge blir viktige bidrag i arbeidet med plan for strategisk kompetanseutvikling.

Strategiske kompetanseplaner for barnehage- og skoleeier er en forutsetning i forbindelse med regional kompetansestrategi og tildeling av regionale etterutdanningsmidler som igjen er en forutsetning for å oppnå kompetansekravet for lærere innen 2024. Dette må på plass tidlig.

Det vil være behov for å utvikle felles strategi- og/eller plan for *rekruttering og kompetanseutvikling på flere områder innen helse- omsorg- og sosialfeltet (HOS)*. Ingen av kommunene har utarbeidet dette. Søgne har avventet en plan for HOS til ny kommune skal være på plass. Det er vanskelig å vurdere når arbeidet med dette bør starte opp, siden det også vil avhenge av planprosesser og behov som identifiseres og framskrives på ulike fag- og tjenesteområder. Dette er slik en ser det, vurderinger som må skje i det enkelte direktørområdet når det er etablert og man har oversikt blant annet over andre prioriterte oppgaver og planer.

Kristiansand og Søgne har planer for likestilling, inkludering og mangfold. Kristiansands *strategi for likestilling, inkludering og mangfold* gir føringer både for kommunen som organisasjon og for kommunesamfunnet. Dokumentet er overordnet og kan videreføres som retningsgivende for arbeidet i ny kommune og legges til grunn i relevante plandokumenter.

En åpen organisasjonskultur

Den nye kommunen skal organiseres og ledes på en måte som sikrer at det blir kultur for åpenhet og myndiggjorte medarbeidere. Kommunen skal blant annet ha en effektiv, innbyggerorientert og transparent forvaltning og sørge for at kulturbygging både politisk og administrativt inngår som sentralt element i bygging av ny kommune. Arbeid med å utarbeide en *kommunikasjonsstrategi* for nye Kristiansand inngår som leveranse i delprosjekt kommunikasjon i nye Kristiansand og må være klart ved etablering av ny kommune.

9.3 En nasjonalt ledende og internasjonalt orientert kommune

Fellesnemndas mål for ny kommune er at den nye kommunen aktivt innhenter og benytter impulser og erfaringer fra andre land. Kommunen skal delta i internasjonale utviklingsprosjekt og nettverk,

sikre at internasjonale initiativ og samarbeid er strategisk forankret og bruke den internasjonale kompetansen som finnes i egen befolkning. I tillegg er kommunen tilrettelegger for et internasjonalt ledende næringsliv som krever at kommunen har oppdatert kunnskap på dette feltet.

Kristiansand har en melding om *Internasjonal strategi* vedtatt i 2010. Revisjon av denne har vært utsatt i påvente av ny kommune. Gjeldende strategi har mer preg av å være en oversikt over hvordan kommunen samarbeider, enn en strategi. Kristiansands internasjonale arbeid de siste årene er endret. Arbeidet er mer rettet inn mot strategiske samarbeid omkring felles utfordringer både for kommunen og kommunens samarbeidsparter. Dette tilsier at det er behov for å utvikle en ny strategi på dette feltet som avklarer mer hvilken retning den nye kommunen skal ha i dette arbeidet. Kommunens arbeid må både være til nytte for innbyggere, næringsliv og akademia og gi kunnskap og kompetanse for kommunens selv. Kommunens strategi på dette området kan ikke ses uavhengig av nasjonale og regionale føringer. Nye Kristiansand har en viktig rolle både som en av storbyene i Norge og som landsdelshovedstad. De overordnede grepene for en internasjonalt orientert kommune bør også, sammen med hvordan kommunen skal bli en tydelig nasjonal stemme, komme til uttrykk i samfunnsdelen for nye Kristiansand.

Kristiansand kommune vedtok *Strategi for toppidrett* i 2017. Arbeidet er gjort i samarbeid med Olympiatoppen Sør, Kristiansand katedralskole og Idrettsrådet. Det har vært et politisk ønske i Kristiansand at denne må revideres etter noen år på grunn av stor uforutsigbarhet når det gjelder handlingsrommet innenfor dette området.

9.4 En veldrevet og utviklingsorientert kommune

Den nye kommunen skal organisere tjenestene utfra innbyggernes behov og sikre effektiv og helhetlig bruk av kommunale ressurser.

Robust økonomiforvaltning og bærekraftig innkjøpspolitikk

Det er startet opp arbeid med ny *felles finansstrategi*. Den vil være klar for behandling i 2019. *Eierskapsmelding* for Kristiansand kommune ble vedtatt i mars 2017. Denne bør revideres som følge av kommunesammenslåingen for å utøve eierskap og følge opp selskaper og interkommunale samarbeid i den nye kommunen. Kristiansand har i dag en *anskaffelsesstrategi* som gjelder ut 2019. Søgne og Songdalen kjøper tjenesten av Kristiansand. Det vil være behov for å revidere denne etter 2020. Muligens ville en være bedre tjent med at strategien fremmes som en temaplan.

Helhetlig styring og langsiktige løsninger

Det vil være nødvendig å utvikle *et felles boligprogram for nye Kristiansand* for å få en samordnet, forutsigelig og enhetlig styring på den nye kommunes utbyggingspolitikk. Boligprogrammet vil få en viktig styringsrolle i tiden fram til en får en ny arealdel av kommuneplanen på plass. Utbyggingspolitikken er et viktig virkemiddel for å legge til rette for et variert, rimelig og godt boligtilbud for innbyggerne. Programmet har også en sentral rolle i å bidra til bærekraftig utvikling som innebærer at det legges til rette for koordinert areal- og transportutvikling som grunnlag for prioritering. Planarbeidet bør ta utgangspunkt i boligprogrammet for Kristiansand. Kristiansands boligprogram angir hvor utbygginger til boliger er forventet gjennomført, til hvilket tidspunkt og hvilket volum. Det er et viktig styringsverktøy i forhold til private parter der behovet for tilrettelegging av sosial og teknisk infrastruktur vurderes særskilt. Det legger grunnlag for inngåelse av utbyggingsavtaler og for kommunens handlings- og økonomiplan og budsjett. Boligprogrammet foreslås samordnet mellom de tre kommunenes gjeldende politikk i 2019, gjeldende for 2020. I 2020 lages et felles enhetlig boligprogram for nye Kristiansand for 2021- 2024. Ny samfunnsdel med arealstrategi som er forutsatt vedtatt i 2020, vil da være førende for arbeidet.

Det er nødvendig å utvikle en *GEODatastrategi* for den nye kommunen. Mange aktører i samfunnet er avhengig av oppdatert geografisk informasjon. Kommunene trenger det for å forebygge og håndtere klimaendringer og beredskapsaktører for å håndtere kriser raskt og riktig, det er viktig for god areal- og byutvikling, for at næringslivet kan omstille seg, og for innovasjon i offentlig sektor. Høsten 2018 lanserte regjeringen satsingen «alt på ett sted». Målet er at Norge skal være ledende på bruk av geodata. I det forberedende arbeidet til ny kommune er det lagt ned et stort arbeid for at alle temaene innen fagområdet arkiv, eiendom, geodata og matrikkel som må være på plass, er klart når ny kommune etableres. Utarbeiding av en geodatastrategi i tråd med nasjonale forventninger, blir et strategisk og viktig oppfølgende arbeid for den nye kommunen.

I tillegg til kompetanseplaner inne skole- og barnehage er det behov for å samordne andre viktige styringsdokumenter innenfor kommunalområdet Oppvekst og mestring slik at disse er vedtatt ved etablering av ny kommune. *Temaplan for helsestasjons- og skolehelsetjeneste 2018-22* og plan for *bruk av teknologi i Opplæringen* ble vedtatt i Kristiansand i 2018. Søgnes plandokumenter på disse områdene har vært utsatt i påvente av ny kommune. Dette er planer som skal rulleres årlig, og som det i 2019 må påregnes ekstra innsats for å samordne på bakgrunn av gjeldende planer i de tre kommunene.

En digital kommune

Fellesnemndas mål er at nye Kristiansand «skal være foregangskommune når det gjelder utvikling og bruk av digitale løsninger». Kommunalområdet Samhandling og innovasjon vil ha ansvar for tverrgående innovasjon og utvikling med særlig fokus på samhandling og koordinasjon mellom kommunalområdene og stabsområdene. Dette vil være et viktig grep for å finne gode løsninger på de store «samfunnsflokene». Nye Kristiansand skal ta initiativ og delta aktivt i forsknings- innovasjons- og utviklingsarbeid regionalt, nasjonalt og internasjonalt.

Digitaliseringsstrategien for nye Kristiansand skal være et helhetlig, overordnet og styrende dokument som favner all digitaliseringsvirksomhet i kommunen. Den skal kommunisere retning og prioriteringer, både innad i kommunen, og utad til samfunnet. En tilgjengelig og kvalitetsmessig god bredbåndsutbygging, er en forutsetning for at Kristiansand skal være en attraktiv bo- og arbeidskommune. Det er også en forutsetning for å kunne ta ut gevinster fra den digitale satsningen i Kristiansand.

Det er behov for å utarbeide en *innovasjonsstrategi* som skal være et overordnet styringsdokument, som setter rammer og føringer for innovasjonsarbeidet i nye Kristiansand. Endringstakten og kompleksiteten i samfunnsutviklingen øker, «samfunnsflokene» er faglig sammensatte og må løses på tvers av profesjoner, sektorer og forvaltningsnivåer. Innovasjonsstrategien skal peke på strategiske områder for innovasjon, utvikling av innovasjonskulturen, kobling av forsknings- og utviklingsarbeid til innovasjon, samt hvordan strategien skal implementeres.

Smartby-arbeidet kan også bli sentralt for nye Kristiansand, ved å koble samfunnsutvikling med digitale teknologier for å utvikle byen med utgangspunktet i innbyggernes behov. Det må vurderes om det skal utvikles en egen *smart by-strategi* og/eller om den vil inngå som sentralt element i andre strategier og planer (innovasjonsstrategi, digitaliseringsstrategi, etc.).

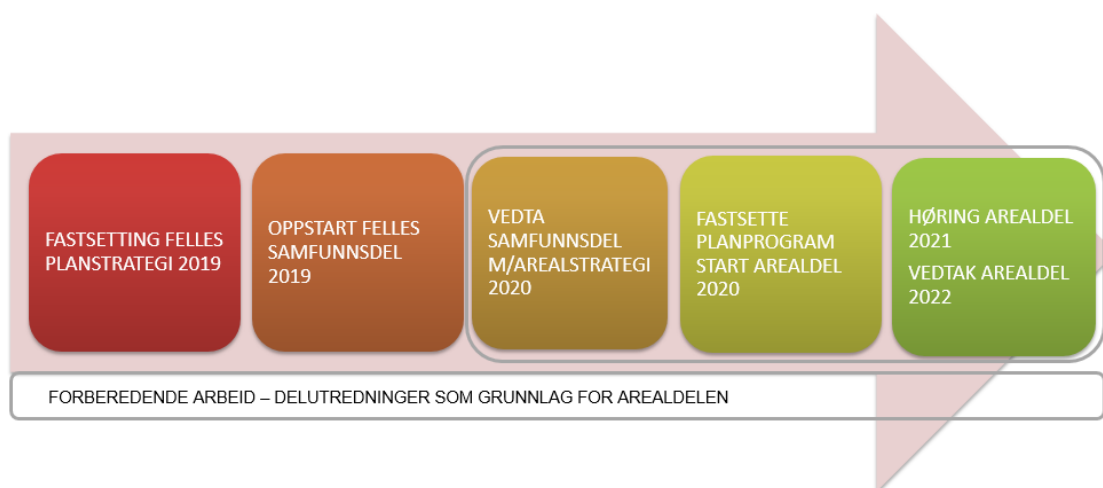
Digitalisering er den mest omfattende teknologiske trenden i vår tid og preger de fleste samfunnsområder. Hvordan kommunen tar i bruk digitalisering, innovasjon og hvordan kommunen kan jobbe smartere vil også inngå i arbeidet med kommuneplanen for nye Kristiansand.

10. Planstrategi for nye Kristiansand 2019-2023

Planbehovet for nye Kristiansand for 2019-2023 er oppsummert i følgende planprogram:

10.1 Kommuneplanarbeid for nye Kristiansand

Samfunnsdelen er kommunens viktigste strategisk verktøy for å samordne samfunnsmålene og ambisjonene for nye Kristiansand. Det settes i gang arbeid med å lage felles kommuneplan for nye Kristiansand med følgende arbeidsopplegg og prosess:



1. Det meldes oppstart av arbeid for ny samfunnsdel med overordnet arealstrategi. Planprogrammet gjøres tydelig og kortfattet og bygger på vurderinger og rammer for planarbeidet for nye Kristiansand i vedtatt planstrategi. Planarbeidet skal være ferdig slik at det er førende for handlings- og økonomiplanperioden 2021-2024 og felles boligprogram for nye Kristiansand, før sommeren 2020.
2. Planarbeidet samordnes både når det gjelder prosess og innhold med oppstart av andre strategiske planer i samme tidsperiode. Dette gjelder f.eks. felles planarbeid for ny kultur- klima-, frivillighets- folkehelse- og innovasjonsstrategi.
3. Parallelt igangsettes det et forberedende kartleggingsarbeid for en ny og samlet arealdel for nye Kristiansand slik at en har grundig og god kjennskap til ulikheter, styrker og svakheter ved de tre kommunenes gjeldende arealplaner.
4. Etter at ny samfunnsdel med overordnet arealstrategi er vedtatt meldes det oppstart av arbeid med kommuneplanens arealdel for nye Kristiansand med vedtak innen 2022. Vedtatt samfunnsdel med overordnet arealstrategi vil være førende for arbeidet.
5. I tråd med bestemmelser ved kommunesammenslåing vil gjeldende arealdeler i de tre kommunene videreføres som kommunedelplaner for henholdsvis Søgne, Songdalen og Kristiansand fra 1.1.2020. Disse vil gjelde inntil ny arealdel er vedtatt.
6. For å styre utviklingen i ønsket retning, i tråd med ny arealstrategi, før det foreligger ny arealdel, vil kommunen benytte felles boligprogram og planlegging i kommunal regi mer aktivt. I tillegg vil ny arealstrategi legges til grunn ved vurdering av planinitiativ etter ny forskrift om behandling av private planforslag (kgl.res. 8. desember 2017).
7. Etter at bystyret har vedtatt samfunnsdel med ny arealstrategi fremmes det i tillegg en prinsippsak til bystyret som nærmere redegjør for hvordan forholdet mellom ny overordnet arealstrategi og gjeldende arealplaner kan håndteres.

10.2 Samlet program for planlegging i nye Kristiansand

Tabellen nedenfor viser samlet program for prioritering av planarbeid i nye Kristiansand 2019-2023. Planer som er vist i kolonne 2021-2024 er forutsatt prioritert nærmere av bystyret for nye Kristiansand i forbindelse med vedtak av handlings- og økonomiplanen 2021-2024.

For planer som er merket med * vil temaet først inngå i revisjon av samfunnsdelen, og i oppfølgende planer seinere. Planarbeid som startes opp for nye Kristiansand i 2019 vil kreve omfattende organisering på tvers av de tre kommunene. På grunn av ressursituasjonen i en krevende tid bør de planoppgavene som prioriteres dette året forbeholdes arbeid med samfunnsdelen eller planer som må være på plass fra 1.1.2020. I tillegg vil tema som bl.a. klima, folkehelse, kultur og innovasjon være viktige tema for samfunnsdelen som være førende for oppfølgende planer.

nr	Navn på strategi , plan eller melding	Prioritering: Oppstart: o		Vedtaksår
		2019-2020	2021-2023	
	Kommuneplan for Kristiansand 2020-2030:			Ansvar:
	Utarbeidelse av ny kommuneplan i to trinn: 1. Samfunnsdelen med over arealstrategi 2. Arealdelen	1.o 2019/ v 2020 2. o 2020	v 2022	Samhandling og innovasjon Miljø og byutvikling
	Øvrig planarbeid:			
	SAMHANDLING OG INNOVASJON	2019-2020	2021-2023	Kommentar:
1	Digitaliseringsstrategi, inkludert Strategi for bredbåndsutbygging	o 2019 v 2020		
2	*Innovasjonsstrategi inkludert Forskningsstrategi	o 2019		nytt kommunalsjefsområde i ny kommune. Viktig også i ny samfunnsdel
3	*Internasjonal strategi	o 2020		Viktig tema også i ny samfunnsdel.
4	Strategi for universitetsbyen Kristiansand- Handlingsplan 2019-2022	o/v 2019		Strategi vedtatt i KRS bystyre oktober 2018. Legges fram for fellesnemnda i egen sak. Vedtak om rask oppfølgende handlingsdel. Søgne og Songdalen involveres.
5	Strategisk næringsplan for Kristiansandsregionen 2014 - Handlingsplan for nye Kristiansand	o 2019		Behov for å se felles på prioritering av tiltak. Tidligere 3 administrative planer. Følger opp felles strategiplan.
6	*Smart by-strategi		x	Dette blir først tema i ny samfunnsdel. Planbehov vurderes seinere.
	VIRKSOMHETSSTYRING, ØKONOMI OG EIERSKAP	2019-2020	2021-2023	Kommentar:
7	Finansstrategi, evt. temaplan	o 2018 v 2019		Planarbeidet er startet opp
8	Eierskapsstrategi for nye Kristiansand – revisjon av Eierskapsmelding 2016,	o/v 2020		
9	Anskaffelsesstrategi, evt. Temaplan	o/ v 2020		

	ORGANISASJON, PERSONAL OG STAB	2019-2020	2021-2023	Kommentar
10	Arbeidsgiverpolitisk plattform	o/v 2020		Må være lik for ny kommune, harmonisert lønnspolitikk på plass i 2020
11	Plan for overordnet krisehåndtering	o/v 2019		Må være på plass fra 1.1.2020
12	Smittevernplan	o/v 2019		Må være på plass fra 1.1.2020
13	Seniorpolitikk		x	
14	Veteranplan (personer vært i utenlandstjeneste)		x	
15	Strategisk kompetanseutvikling		x	
	OPPVEKST OG LÆRING	2019-2020	2021-2023	Kommentar
16	Strategiske kompetanseplaner – barnehage- og skoleeier (Strategiplan) 2018	o 2019 v 2020	x	Må harmoniseres pga tildeling av regionale etterutdanningsmidler. Seinere årlig rullering
17	Temaplan for helsestasjons- og skolehelsetjeneste	o 2019 v 2019	x	Må samordnes for kommunene fra 2020 Seinere årlig rullering
18	Plan for bruk av teknologi i Opplæringen)	o 2019 v 2020	x	Må samordnes for kommunene fra 2020 Seinere årlig rullering
19	Plan for kvalitet og mestring i skole og barnehage		x	Prioritert under politisk behandling
	HELSE OG MESTRING	2019-2020	2021-2023	Kommentar
20	Temaplan for helhetlig rusmiddelpolitikk	o 2019		Stort behov for å samordne politikken så tidlig som mulig
21	Temaplan for psykisk helsearbeid	o 2019		Stort behov for å samordne politikken så tidlig som mulig, nye sentrale føringer jf. også vedtak av OSS
22	Handlingsplan på flyktning- og integreringsfeltet	o 2019		Store utfordringer overgang til arbeid og utdanning krever felles plan
23	Det boligsosiale feltet: Temaplan		x	
24	Utvikling av helse- og omsorgstjenester-temaplan		x	
25	Utvikling av tjenester til personer med kognitiv funksjonsnedsettelse -temaplan		x	
26	Kompetanse og rekruttering-strategi		x	
	MILJØ, BYUTVIKLING OG TEKNISK	2019-2020	2021-2023	Kommentar
27	*Klima- og miljøstrategi for nye Kristiansand	o 2020	x	Oppfølging av klimakart Agder. Arbeidet kan starte opp først som del av revisjon av samfunnsdelen
28	GEOdatastrategi	o 2019	x	Ny nasjonal strategi - tilrettelegging av åpne geodata. Viktige for mange eksterne aktører.

29	Boligprogram nye Kristiansand <ul style="list-style-type: none"> • Samordning 2019 • Felles politikk 2020 	v 2019 v 2020		Årlig rullering i tilknytning til Handlings- og økonomiplan- kostnader til infrastruktur.
30	Hovedplaner for vann og avløp		x	Gjeldende planer for de tre kommunene kan fungere fram til ny plan
31	Trafikksikkerhetsplan 2022-2026		x	Gjeldende planer for de tre kommunene kan fungere fram til ny plan
	KULTUR, FRIVILLIGHET OG INNBYGGERDIALOG	2019-2020	2021-2023	Kommentar
32	*Kulturstrategi eller Kulturplan	o 2020	x	Viktig tema også i samfunnsdelen
33	*Frivillighetsstrategi/-plan	o 2020		Stort behov for å samordne politikken så tidlig som mulig
34	Strategi for idrett og friluftsliv	o 2018 v 2019		Igangsatt
35	Handlingsplan for idrett og friluftsliv		x	Årlig rullering Nødvendig for spillemidler
36	Kommunikasjonsstrategi	o/v 2019		Under arbeid
37	Bibliotekplan	o 2020	x	Nødvendig for prosjektmidler fra Nasjonalbiblioteket
38	Handlingsplan for Den kulturelle skolesekken	o/v 2020		Må samordne prioritering av tiltak i ny kommune
39	Strategi for utvikling av Kulturskolen		x	
40	Strategi for toppidrett		x	
41	Plan for kultur- og fritidstilbudet til barn og unge i nærmiljøet		x	Fagområdet mangler styringsdokument
42	*Strategi for folkehelse	o 2020		Bør ha et felles retningsgivende plan for folkehelse. Viktig tema også i samfunnsdelen.
43	Krimforebyggende plan for Kristiansand: <ul style="list-style-type: none"> • videreføres, men revideres gjennom å utarbeide et nytt kapittel om motarbeidelse av hatkriminalitet, herunder muslimhat og antisemittisme. • Handlingsplan for vold i nære relasjoner 	o 2020		Strategiplan anbefales videreført for ny kommune, med et nytt kapittel om motarbeidelse av hatkriminalitet (Bystyre 27.11.19). Behov for felles handlingsplan med utgangspunkt i foreliggende planer
44	Handlingsplan - forebygging av alvorlig vold blant barn og unge i Søgne.			Søgenes plan anbefales å videreføre for ny kommune. Legges fram for fellesnemnda i egen sak.
45	Strategi for likestilling, inkludering og mangfold- <i>det er mennesker det er snakk om</i>			Kristiansands plan anbefales å videreføre for ny kommune. Legges fram for fellesnemnda i egen sak.
46	Temaplan for reiseliv	o 2020		Ny plan med strategier og målsettinger for reiseliv

Regionale planprosesser i 2019-2023 som vil involverer nye Kristiansand i stor grad i perioden:

- Regionplan Agder 2030 – rullering av regionplan Agder 2020 pågår fram til juni 2019. Kristiansand er sterk involvert i planarbeidet. Det kan forventes at kommunene blir involvert i enkelte oppfølgingsoppgaver etter 2019.
- Regional plan for Kristiansandsregionen - revisjon vedr utbyggingsstrategi/prioritering (fylkesdelplan) – pågår.
- Regional plan for vannforvaltning for vannregion Agder 2022-27 med oppstart høst 2018, vil pågå ut 2021.

Vedlegg 1 Regionale planer pr. september 2018

Felles planer i regi av Knutepunkt Sørlandet og ATP	Vedtatt	Merknad
Klimaplan for Knutepunkt Sørlandet 2009 -2012	2009	Rulleres ikke. Følges opp av Klima- og miljøstrategi for nye Kristiansand – klimaveikart Agder regional føring
Sykkelstrategi for Kristiansandsregionen 2010 -2020	2010	
Sykkelhandlingsplan for Kristiansandsregionen 2011-2020	2011	
Strategisk næringsplan for Kristiansandsregionen	2015	Rulleres ikke- det utarbeides felles handlingsplan for Søgne, Songdalen og Kristiansand
Avfallsplan for Avfall Sør 2013-2016	2013	

Regionale planer og strategier	Vedtatt
Fylkesdelplan for senterstruktur og lokalisering av handel og tjenester i Vest-Agder	2003
Regionplan Agder 2020 (revisjon til Regionplan 2030 er i gang)	2010
Regional plan for Kristiansandsregionen 2011-2050 (under revisjon)	2011
Regionalplan for samferdsel- Vest-Agder 2014 – 2019	2014
Regional transportplan Agder 2015-27	2015
Strategi- og handlingsprogram for universell utforming på samferdselsområdet i Vest-Agder 2010 – 2013	2010
Strategiplan for trafiksikkerhet Agderfylkene 2014 - 2017	2014
Regional plan for vannforvaltning i vannregion Agder 2016 – 2021, vedtatt 2015	2015
Mål og retningslinjer for forvaltning av elg og hjort i Vest-Agder 2012 – 2013	2011
Regionalplan for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet 2014-2020, 2013	2013
Felles plan folkehelse og levekår i Agder 2010 – 2013 (under revisjon)	2010
Fylkesstrategi for arbeidet med universell utforming i Vest-Agder 2012-2015	2010
LIM-planen; Regional plan for likestilling, inkludering og mangfold på Agder 2015 -2027,2014	2014
Energiplan for Agder	2007
VINN Agder- regional plan for innovasjon og bærekraftig verdiskaping Agder 2015-2030	2015
Strategi for forskning, utvikling og innovasjon i Agder, 2015-2030 ("FoU-strategi)	2015
Internasjonal strategi for Agder	2012
Kultur i Vest-Agder 2000 – 2010	2000

Besøksstrategi for Agder 2015-2030 ("Besøk Agder 2030")	2015
Strategisk handlingsplan for arkivsektoren i Vest-Agder 2012-2020	2011
Strategisk handlingsplan for museumssektoren i Vest-Agder 2012-2020,	2011
Strategisk handlingsplan for folkebibliotek i Vest-Agder 2012-2020	2011
Strategisk handlingsplan for bibliotek i videregående skole i Vest-Agder 2013-2020,	2012
Internasjonal strategi for Agder (2012)	
Strategisk plan for videregående opplæring i Vest-Agder 2012-2020	2014
Regional transportplan Agder 2015-2027	2015
Strategi for de historiske Sørlandsbyene i Vest-Agder	2015
Regional planstrategi for Agder 2016-2020	2016
Regional plan for vannforvaltning i vannregion Agder 2016-2021	2016
Klimaveikart for Agder	2018
Folkehelsestrategi for Agder 2018-2025 med handlingsprogram 2018-2021	2018
Kompetansestrategi Agder 2030	
Landbruksstrategi for Agder – verdiskaping gjennom jordbruk, skogbruk og bygdenæring 2019-2022	2019

Vedlegg 2 Vedtak i Kristiansand bystyre 27.11.2019

SAKSPROTOKOLL

Arkivsak-dok. 2019000130

Saksbehandler Anne Lise Holand Aabø

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Formannskapet	20.11.2019	17/19
2 Bystyret	27.11.2019	63/19

PLANSTRATEGI FOR KRISTIANSAND 2019-2023-TILSLUTNING TIL VEDTAK I SØGNE, SONGDALEN OG KRISTIANSAND KOMMUNER OM FELLES PLANSTRATEGI

BYSTYRET HAR BEHANDLET SAKEN I MØTE 27.11.2019 SAK 63/19

Bystyrets vedtak:

1. Bystyret slutter seg til framlagt planstrategi for Kristiansand 2019 – 2023.
2. Følgende planer gjøres gjeldende for hele kommunen:
 - a. Krimforebyggende plan - Sammen om en tryggere hverdag
 - b. Strategi for likestilling og mangfold - Det er mennesker det handler om
 - c. Universitetsbyen Kristiansand – med kultur for samskaping
 - d. Handlingsplan – Forebygging av alvorlig vold blant barn og unge i Søgne
3. Bystyret vil foreta en nærmere prioritering av øvrige planoppgaver etter 2020 i arbeidet med Økonomiplan 2021- 2024
(Enst.)
4. Det utarbeides et nytt kapittel i den kriminalitetsforebyggende planen om motarbeidelse av hatkriminalitet, herunder muslimhat og antisemittisme.
(Enst.)

Oversendelsesforslag:

Formannskapet ber om at helseutvalget utarbeider en plan for en ny BPA-ordning i den nye kommunen, der brukerstyring og brukers likestilling i samfunnet vektlegges sterkt.
(Enstemmig fra formannskapet)

Forslag:

AP fremmet følgende forslag:

«Det utarbeides et nytt kapittel i den kriminalitetsforebyggende planen om motarbeidelse av hatkriminalitet, herunder muslimhat og antisemittisme.»

Voteringer:

Formannskapets innstilling ble enstemmig vedtatt.

AP sitt forslag ble enstemmig vedtatt, vedtakets pkt. 4.

